

šibenski list

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

Cijena 20 dinara * Izdaje: Novinsko-izdavačko poduzeće »Stampa« Šibenik * Direktor MARKO JURKOVIĆ * Mjesečna pretplata za FNRJ 100 dinara, za inozemstvo 200 dinara * Tekući račun: Komunalna banka Šibenik 435-11-8 * Telefon štamparije 22-28 i 29-53

Preporuka kolektivima iz skupštinskih klupa

Raspodjela u kolektivima je društvena funkcija i sastavni dio društvene raspodjele u cjelini — naglašeno je u preporuci radnim kolektivima usvojenoj na posljednjoj sjednici Savezne narodne skupštine 28. prosinca 1961. godine. Vršeci tu raspodjelu radni kolektiv ne odlučuje samo o bitnim pitanjima poslovanja i razvoja svog poduzeća nego i o pitanjima koja zadiru u interese cijele zajednice, u njenu ekonomsku politiku, privredni razvoj i društvene odnose.

Stoga poslanici Savezne narodne skupštine i smatraju da je zato neophodno i osigurati organizirani društveni utjecaj na unutrašnju raspodjelu i pružiti radnim kolektivima još konkretniju pomoć u izgrađivanju osnova i provođenju u život politike unutrašnje raspodjele. To je zadatak svih društvenih faktora, naročito organa i organizacija u komun. Vijeća proizvođača više nego dosada treba da prate i razmatraju politiku i osnovne odnose u unutrašnjoj raspodjeli, da ocjenjuju njihovu opravdanost, da po potrebi daju mišljenja, primjedbe i preporuke i da utječu na otklanjanje uočenih nedostataka.

Što kolektiv treba da radi i čemu da obrati maksimalnu pažnju.

Da bi kolektiv što svrsishodnije i realnije utvrđivao i provodio svoju politiku raspodjele, potrebno je da što potpunije sagleda i analizira rezultate privredivanja i da na temelju toga ocjenjuje svoj ekonomski položaj i odnose u raspodjeli. On treba naročito da uspoređuje svoje uvjete i rezultate privredivanja s uvjetima i rezultatima postignutim u ranijem periodu i da ukupna sredstva za ličnu potrošnju izdvaja u zavisnosti od postignutih rezultata. Kolektiv treba i da uspoređuje svoje uvjete i rezultate poslovanja s uvjetima i rezultatima radnih kolektiva iste ili srodne djelatnosti i na temelju toga sagleda u kojoj je mjeri njegova politika raspodjele pravilna. Poduzeće treba da uspostavi takve odnose kojima će se prosječna visina primanja, odnosno ličnih dohodaka, uskladiti sa vlastitim rezultatima u odnosu na druge kolektive te djelatnosti. Ovim bi se postiglo da u nekim kolektivima koji ostvaruju veće lične dohotke nego što bi odgovaralo njihovim rezultatima u društvenim razmjerima trebalo ostvariti veća ulaganja u fondove.

- aktuelna tema -

Da bi se postigli što bolji rezultati i povećalo učešće proizvođača-upravljača u pronalazanju najboljih rješenja neophodno je raspodjelu prenositi na ekonomske jedinice i osigurati šire i neposrednije sudjelovanje radnika u izgrađivanju politike, osnova i konkretnih mjerila unutrašnje raspodjele. Dosadašnje iskustvo je pokazalo da su najbolji rezultati i postignuti u onim poduzećima u kojima su radnici ne samo upoznati s mehanizmom raspodjele nego je raspodjela neposredan odraz njihove politike i odluka.

Do kraja 1961. uglavnom su doneseni novi pravilnici o raspodjeli čistog prihoda i osobnih dohodaka u svim privrednim organizacijama, pa ipak ne može se tvrditi da su ti pravilnici idealni. Logično je da se ne može odjednom ni stvoriti nešto što bi bilo trajno, ali zato privredne organizacije i organi upravljanja treba da u 1962. godini nastave rad na proučavanju oblika unutrašnje raspodjele i njihovom usavršavanju. Tuda iskustva jako se ne mogu nakalemiti na odnose u konkretnom kolektivu ipak mogu da koriste privrednoj organizaciji da bolje sagleda svoje mjesto u proizvodnji i u privrednoj grani.

Budući da je u 1961. godini u nekim privrednim organizacijama i ustanovama društvenih službi došlo do porasta nivoa i raspodjele ličnih dohodaka, koji porast nije bio uvijek u skladu s postignutim rezultatima i smjernicama utvrđenim društvenim planovima i našom ekonomskom politikom, Savezna narodna skupština preporučuje da se u tim organizacijama, uz najšire sudjelovanje radnog kolektiva, svestrano ispituju postignuti rezultati i ostvareni nivo i odnosi ličnih dohodaka, ocijeni realnost i opravdanost utvrđenih ili ostvarenih odnosa i na temelju toga izvrše odgovarajuće korekture.

Preporuka Savezne narodne skupštine odnosi se i na radne kolektive društvenih službi. Međutim, zbog njihove specifičnosti kolektivi koji početkom 1962. godine prelaze na raspodjelu dohotka treba da polaze od načela raspodjele prema radu i od načela racionalnog poslovanja i razvoja službe. Drugim riječima, lični dohoci i u tim službama treba da budu odraz rezultata njihovog rada u zadovoljavanju društvenih potreba, a da se u isto vrijeme izdvajaju potrebna sredstva za razvoj službe.

Sjednica NO šibenske općine

Nove komunalne ustanove

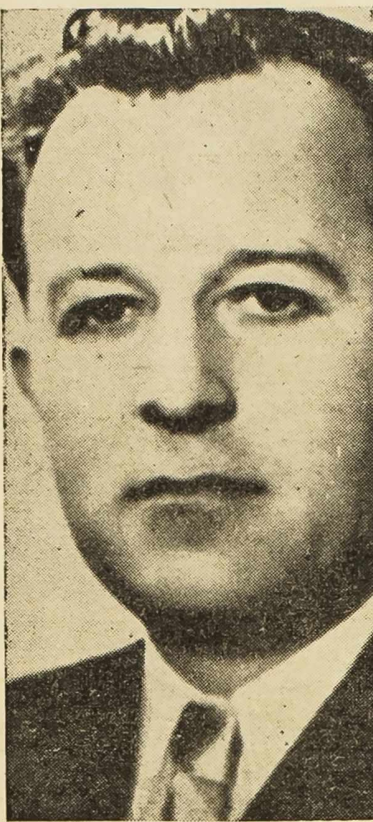
Posljednja sjednica obaju vijeća Narodnog odbora općine Šibenik u prošloj godini održana je 29. prosinca. Na njoj je doneseno nekoliko značajnih propisa sa područja financija i privrede, društvenih i komunalnih službi.

S obzirom na konac budžetske godine i objektivne okolnosti zbog kojih nije moguće donijeti propise o budžetu za 1962. godinu, vijeća su izglasala Odluku o privremenom financiranju potreba općinskih organa i ustanova za period siječanj - ožujak 1962. godine. Iz istih razloga usvojen je i prijedlog o privremenom financiranju Općinskog putnog fonda za isti period. Značajne su izmjene u postojećoj odluci o tarifama općinskog poreza na promet. Naime, ranijim odredbama s ovog područja bilo je predviđeno oslobađanje od poreza na promet za usluge krojača, brijača, cipelara, opančara, tapetara, plioničara, urara, fotografa i dimnjačara. Ovakva porezna politika vodena je s namjerom da ne bi došlo do povećanja cijena usluga tih zanatlija. Međutim, kako su cijene tih usluga opće u ovoj godini to su se morali nužno mijenjati i ranije doneseni propisi. Prema novim odredbama na sve ove usluge plaćat će se porez po stopi od 5 posto, a kao porezna osnova uzimat će se vrijednost utrošenog materijala. I dalje se oslobađaju plaćanja poreza na promet usluge cipelara i opančara, odnosno vršenje usluga advokata, patentnih inženjera i naknade svećenika i vjerskih organizacija.

Donesena je posebna Odluka o dodjeli dopunske pomoći djeci palih boraca, žrtava fašističkog terora i umrlih ratnih vojnih invalida. Ova pomoć davat će se djeci koja ne primaju pun iznos invalidskog dodatka prema postojećim propisima i iznosiće 2000 zadjecu do IV razreda osnovne škole, 3000 za djecu do VIII razreda osnovnih škola i učenicima u privredni i industrijskoj školi, 5000 učenicima srednjih škola i 8000 dinara studentima viših škola i fakulteta. Osim toga ovim propisima Savjet za socijalno staranje Narodnog odbora općine je ovlašten da u granicama osiguranih sredstava jednom godišnje može ovim korisnicima dodijeliti izvanrednu pomoć u svrhu nabave odjevnih predmeta.

Prema prijedlogu Savjeta za komunalne poslove usvojene su nove tarife za korištenje vode i kanalizacije, pa je na osnovu toga došlo do povećanja cijena od 2 dinara po metru kubičnom vode za građanstvo i ustanove i 4 dinara za industriju. Sredstva dobivena ovim povećanjem bit će prema predviđanjima uprave poduzeća Gradskog vodovoda dovoljna za normalno održavanje i razvijanje nove gradske mreže.

Na ovoj sjednici došlo je do osnivanja nekoliko novih institucija komunalnog značaja. Svakako je zanimljivo osnivanje gradske straže jer se o potrebi te službe već više puta raspravljalo u raznim forumima, a bilo je o tome riječ i putem štampe. Osnovni zadatak ove službe bit će čuvanje javnih komunalnih uređaja, parkova i drugih nasada, kao i nadzor nad izvr-

Svetozar Vukmanović

Iako sam svjestan da bi kurs na neposredno ostvarenje organskog jedinstva svjetskog sindikalnog pokreta bio nerealan, ipak iz analize procesa koji su se odigrali u materijalnoj bazi, u ekonomskim odnosima društva, u društvenoj i političkoj strukturi savremenog svijeta, očigledno proizlazi da je netočna i štetna i suprotna ocjena — tj. da je razjedinjenost neminovna i da se mora ovjekovječiti.

Podjeljenost sindikata — rekao je dalje drug Vukmanović — ne može se uzeti kao činjenica koja je postojala i koja će postojati, i na osnovu koje bi između međusobno suprotstavljenih organizacija trebalo ostvariti samo akcionu saradnju na pojedinih pitanjima.

U daljnjem izlaganju drug Vukmanović je rekao da je, pored gajenja bilateralnih odnosa, potrebno više raditi na razvijanju i organiziranju raznih međunarodnih, svjetskih i sličnih skupova.

Mi smo i do sada — dodao je Vukmanović — pored bilateralne saradnje kojoj smo povećavali najveću pažnju i postigli osnovne rezultate — razvijali u određenoj mjeri i multilateralnu saradnju, odazivajući se raznim pozivima i inicijativama. Ali očigledno je da se u tom pogledu može više učiniti.

Postoje u stvari uslovi za šire okupljanje i saradnju svih sindikalnih pokreta koji teže i stoje na pozicijama stvaranja jedinstva međunarodnog sindikalnog pokreta, na principima ravnopravnosti, dobrovoljne saradnje i prava svakog pokreta

Izgledi za saradnju i jedinstvo sindikalnog pokreta u svijetu

Zamoljen od našeg urednika da kaže kakve su mogućnosti za ostvarenje saradnje i jedinstva svjetskog sindikalnog pokreta, predsjednik Saveza sindikata Jugoslavije Svetozar Vukmanović-Tempo je rekao:

da izgrađuje svoju politiku, stavove, taktiku i metode borbe. Samim tim doći će i do smanjenja i do prevazilaženja ideoloških isključivosti u sindikalnom pokretu koje predstavljaju smetnju za njegovo jedinstvo.

Na naše pitanje o politici Svjetske sindikalne federacije i njenom odnosu prema Jugoslaviji, drug Vukmanović je rekao:

Posljednjih godina u SSF-u došlo je do izvjesnog razvoja koji u stvari znači napuštanje krutih pozicija ideološke i političke isključivosti, formiranih jo za vrijeme Staljina. Pozitivne promjene u SSF-u obuhvaćaju stavove o mnogim pitanjima savremenog svijeta. SSF nastoji da okupi što više sindikalnih organizacija i da nađe mogućnosti za saradnju s njima, mada ostaci starog otežavaju da se u tome postignu bolji rezultati. Napuštanje isključivosti ogleda se i u odnosu prema Jugoslaviji. Napušten je naime kruti stav: nikakve saradnje sa jugoslavenskim sindikatima. Istina, to nije slučaj sa svim sindikalnim centrima učlanjenim u SSF. Kineski, albanski, indonezanski, korejski, vijetnamski i neki drugi sindikati još stoje na starijim pozicijama, odbijajući ma kakvu saradnju s našim sindikatima. Nasuprot njima, čitav niz sindikalnih organizacija, članica SSF, stoji na principu saradnje sa jugoslavenskim sindikatima. Ta saradnja, međutim, nije ni istog obima ni istog kvaliteta sa svim zemljama.

Drug Vukmanović je zatim dodao da se odvija najtežnja saradnja sa talijanskim sindikatima, a nešto slabija mada veoma bliska sa poljskim i sovj-

skim sindikatima; najslabija je saradnja sa francuskim, čehoslovačkim i bugarskim, dok je nešto bolja sa rumunjskim i mađarskim sindikatima.

Odgovarajući na pitanje o politici Međunarodne konferencije slobodnih sindikata — druge velike svjetske sindikalne centrale — i njenom odnosu prema jedinstvu svjetskog sindikalnog pokreta, drug Vukmanović je rekao da: »dok SSF nije protiv svake saradnje sa sindikatima učlanjenim u MKSS, dotle je MKSS protiv svake saradnje, čak i tada kad je riječ o konkretnim akcijama«.

Takav stav ideološke i političke isključivosti MKSS-a dodao je drug Vukmanović — u stvari je također nagrižen. To

Razgovor urednika „Sedme sile“ sa Svetozarom Vukmanovićem - Tempom, predsjednikom Centralnog vijeća SSJ

se u ostalom vidi u širokoj skali odnosa koji se uspostavljaju između sindikata učlanjenih u MKSS-u i onih u SSF-u i pored toga što je MKSS donijela odluku o zabrani svake saradnje sa »komunističkim« sindikatima, Američki, njemački i francuski socijalistički sindikati i neki drugi stoje na krutoj antikomunističkoj poziciji, protiv svake saradnje sa sindikatima socijalističkih zemalja ili s organizacijama pod rukovodstvom komunističke partije.

Na drugom polu su, međutim, neki afrički i azijski sindikati koji ne respektiraju tu zabranu, nego saraduju sa svim sindikatima kao što je to slučaj sa sindikalnim pokretom Maroka, Alžira, Libana i dr. Imajući u vidu činjenicu da članica MKSS — kao što su britanski, belgijski, austrijski i skandinavski koji u većoj ili manjoj mjeri odbacuju takve zabrane i prepreke saradnji raznih sindikata.

Drug Vukmanović je zatim dodao da postepeno prevladavaju ranijih formi i stepena antikomunističke isključivosti i krutosti sa svoje strane također predstavlja elementarnu promjenu u sindikalnom pokretu. U vezi

(Nastavak na 2. strani)

Pomorska nesreća kod Dovern

Stradala i četvorica mornara iz našeg kotara

U pomorskoj nesreći koja se dogodila u noći od subote na nedjelju nakon sudara sa engleskim brodom »Dorrington Court«, potonuo je jugoslavenski brod »Sabac« vlasništvo Kvarnerske plovidbe iz Rijeke. U ovoj nesreći preživjela su petorica članova posade, dok je od ostalih 28 pomoraca 17 pronađeno mrtvih, a za sudbino jedanaestorice se još ništa ne zna. U ovoj jednoj od najtežih nesreća našeg pomorstva smrtno su stradala i četvorica pomoraca sa područja šibenske općine. To su Sime Radović, prvi kuhar, rođen 1930. u Kapriju, Sime Mišurac, voda palube, rođen 1910. u P. Sepurini, Milivoj Vlahov, ma. zač, rođen 1906. u P. Sepurini i Rade Grbelja, ložać, rođen 1913. u P. Sepurini.

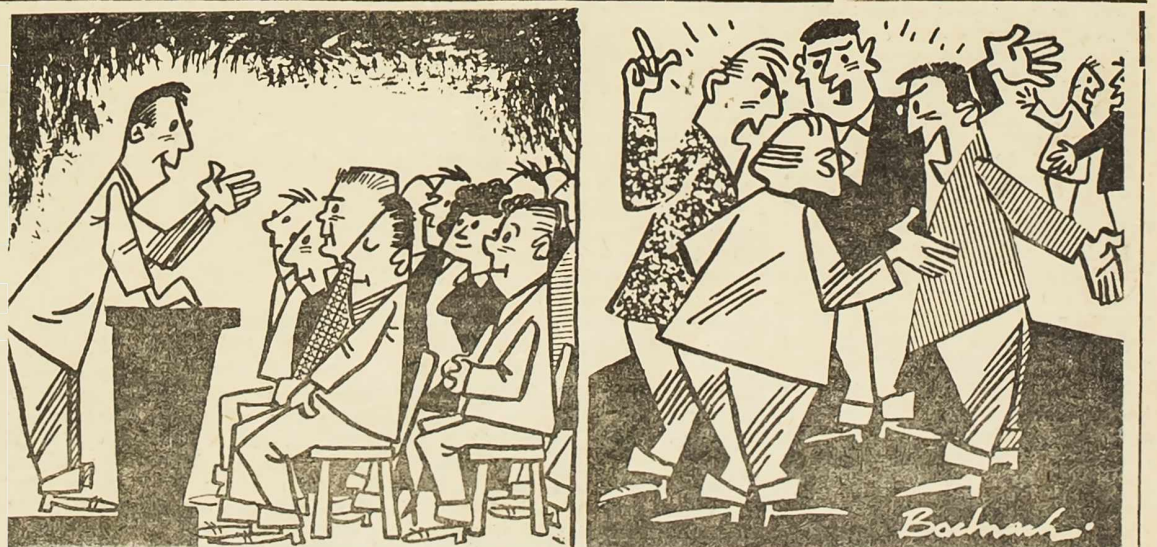
Jučer je na brodu »Kastav« vlasništvo Kvarnerske plovidbe, koji se nalazi u šibenskoj luci, održana komemoracija poginulim mornarima. Na svim plovnicama u luci istaknute su zastave na pola koplja i sa crnim florom.

ODOBREN INVESTICIONI PROGRAM ZA REKONSTRUKCIJU TVORNICE U CRNICI

Izvršno vijeće Hrvatske odobrilo je ovih dana investicioni program, što ga je izradila Tvornica elektroda i ferolegura za rekonstrukciju pogona elektroda i za dovršenje odjela za grafitiznu elektrodu. Ukupne investicije iznose milijardu i 419 milijuna dinara. Od te sume 158 milijuna utrošit će se za građevinske radove, a ostali dio za nabavku opreme. Nakon dovršenja rekonstrukcije ukupna proizvodnja ugljene mase i pečernih amorfnih proizvoda iznosit će godišnje oko 31 hiljadu tona.

šenjem brojnih propisa koje donasa Narodni odbor općine i njegovi organi.

(Nastavak na 2. strani)

— POSTO SE NITKO NE JAVLJA ZA RIJEČ, ZAKLJUČUJEM SASTANAK

I NAKON SASTANKA ... ?!

Aktuelna tema

Društveni planovi komuna

U nekim rukovodstvima i organizacijama Socijalističkog saveza već se vrše analize ostvarenja društvenih planova komuna za ovu godinu. U drugima se takve analize pripremaju. Ali, u svima se ozbiljno razmišlja i o tome kako da se pride izradi novih društvenih planova komuna, kako da se oni približe građanima i kako da se o njima raspravlja. Dosadašnja iskustva jasnija nego ikada ukazuju na to da je neophodno izbjeći koliko god je moguće formalističko raspravljanje, da građane treba postaviti u položaj aktivnih učesnika u određivanju osnovnih smjernica plana, a ne samo u položaj onih koji treba da saslušaju prijedlog narodnog odbora i njegovog stručnog aparata i da o njemu izraze svoje mišljenje.

Društveni plan u sadašnjim uslovima postaje jedan od osnovnih akata komune kao cjeline. Sve više se govori da on zaista treba da bude plan komune, a ne samo plan narodnog odbora. Čak se predlaže da se plan više ne donosi na sjednici narodnog odbora, već da se usvaja referendumom u kome će učestvovati svi građani.

Iz svega toga proizlazi da i odnos građana prema planu treba da bude drukčiji nego ranijih godina. Više nije dovoljno da se u narodnom odboru izradi nacrt plana, pa da se iznese pred zborove birača i da se građani stave u položaj onog koji ga kritiziraju i dopunjavaju, a odbornici u položaj onog koji ga obrazlaže i brani. Naprotiv, njegov nacrt treba da proizide iz prethodno izdiskutiranih i formuliranih stvarnih potreba i planova privrednih organizacija, ustanova, teritorijalnih jedinica itd. Tek onda će se svi oni osjećati i učesnicima u njegovoj izradi, smatrati ga zaista i svojim planom.

Naravno, neke komune su i ranije pokušavale da uvedu ovakvu praksu, tako da tu postoje određena iskustva. Međutim, važno je da se i tu ne ide na neki formalizam, već da se oni zahtjevi i potrebe koji se na kraju ocijene kao zreli da uđu u plan, zaista i ostvare.

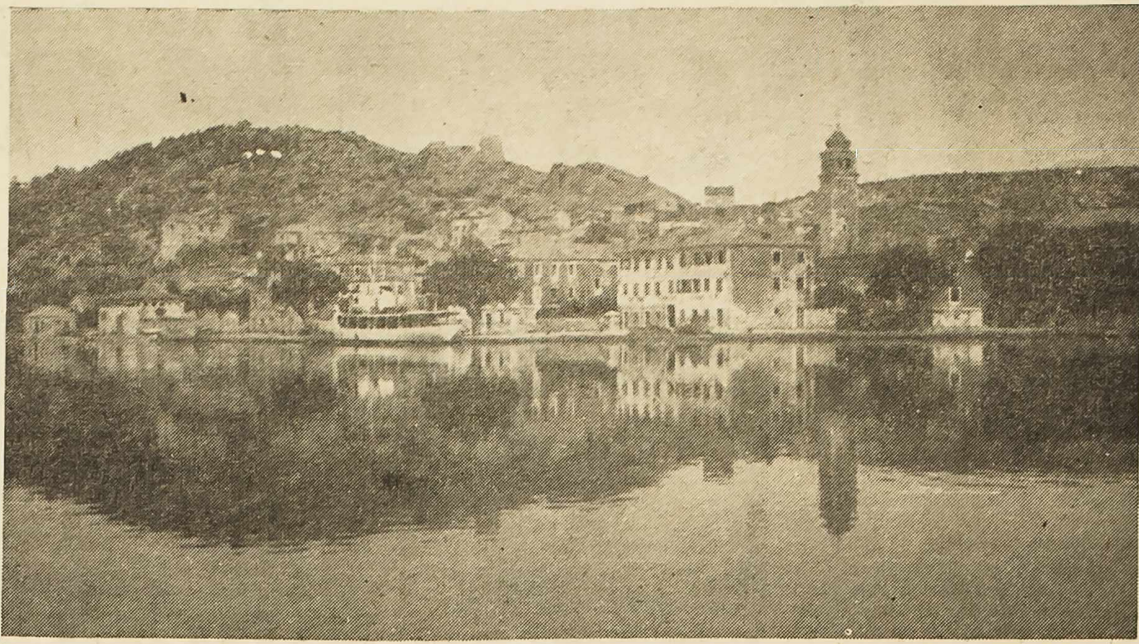
Navedet ćemo jedan primjer. Prošle godine je u jednom gradu vođena široka diskusija među građanima o komunalnim potrebama. Građani su istakli zahtjev da se uredi i regulira 15 ulica. Poslije svestranog razmatranja vidjelo se da nije moguće urediti svih 15 ulica, ali da je moguće umijeti u plan osam. Tako je i urađeno i građani su se s tim složili. Međutim, kad je ovih dana analizirano izvršenje plana, pokazalo se da i od tih osam ulica ni jedna nije uređena. Sad će početi izrada novog plana i građani će postaviti pitanje da li vrijedi predlagati i zahtijevati uređenje ulica kad se ni ono što je ocijenjeno kao realno i neophodno nije ostvarilo. Možda je bilo potrebno dogovoriti se o još manjem broju, ali to što je dogovoreno izvršiti.

«Gradski oči» su sami pokrenuli ovo pitanje, jer su uvidjeli da na ovaj način neće moći da razvijaju inicijativu građana, niti da angažiraju i njihove snage na raznim komunalnim poslovima.

Ovaj naizgled sitan primjer pokazuje koliko je potrebno da se izradi planova komuna pride ozbiljno, jer je to jedan od najvažnijih instrumenata komune na kome i oko koga se formiraju i odnosi između građana i samoupravnih organa, a u prvom redu narodnog odbora kao najvažnijeg organa u mehanizmu lokalnog samoupravljanja.

Isto tako veoma je važno da kroz pretresanje društvenog plana dođe do izražaja javnost rada svih samoupravnih organa u raznim oblastima privrednog i društvenog života. Kroz njega treba da se uskladuju i usmjeravaju u jednom pravcu interesi pojedinih kolektiva, društvenih službi itd. s interesima komune kao cjeline. Organizacije Socijalističkog saveza preko svojih sastanaka, sekcija, javnih tribina itd. imaju o tome dosta da kažu i otuda nije čudno što one sve više traže obavještenja, materijale, podatke o svim elementima koji treba da uđu u plan. Kroz to se u praksi i ostvaruje uloga Socijalističkog saveza kao najšireg organa samoupravljanja.

D. MILIVOJEVIĆ

Skradin

Trgovinska komora pred novim zadacima

Razgovor s Danicom Tomičić, tajnikom Trgovinske komore kotara

Iz okvira svih zadataka, kojima je zajednički cilj stabiliziranje tržišta, unapređenje organizacije i poslovanja tržišta, rekla je u početku razgovora drugarica Tomičić, mislim da ovom prilikom ipak treba istaći zadatke i rad Komore na sređivanju tržišta poljoprivrednih proizvoda, jačanja materijalno - tehničke baze u vezi s modernizacijom trgovinske mreže, rješavanje kadrovskih pitanja, te unapređenje mehanizma raspodjele osobnih dohodaka i sistema društvenog upravljanja unutar privrednih organizacija.

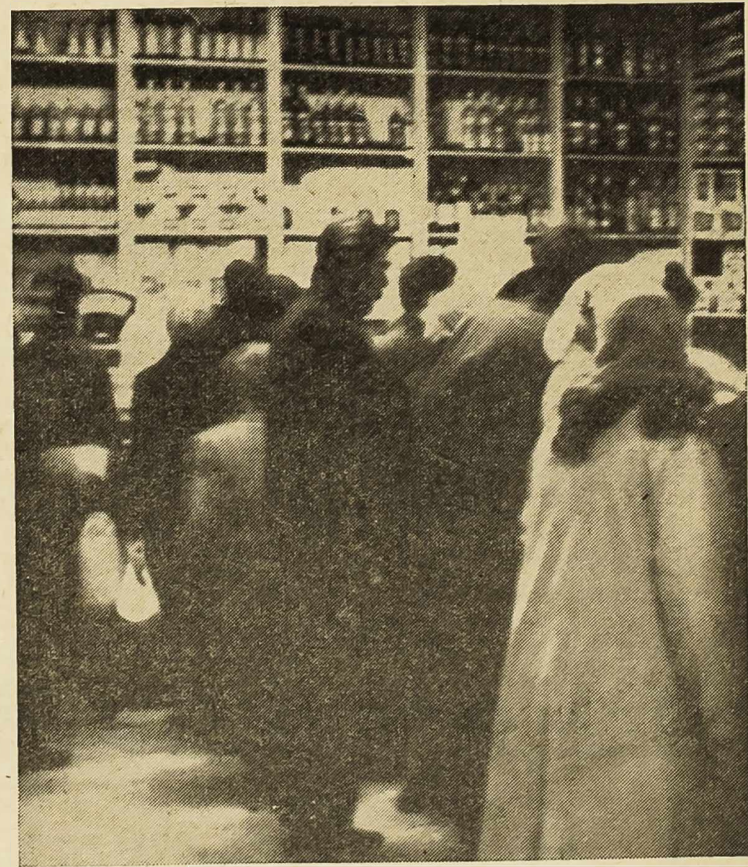
Jedan od najvažnijih zadataka u ovoj godini koji stoji neposredno kako pred našim komorskim organima tako i ostalim zainteresiranim faktorima, predstavlja sređivanje organizacije prometa poljoprivrednih proizvoda uz naročitu potrebu stalnog praćenja stanja i perspektive tržišta. To je potrebno zbog blagovremenog poduzimanja odgovarajućih mjera na aktiviranju trgovinske mreže i odgovarajućih organizacija za pravilan prihvatanje, stručnu manipulaciju i preuzimanje svih viškova poljoprivrednih proizvoda na našem području.

Materijalno-tehnička baza trgovine nešto je poboljšana u posljednje vrijeme. O tome govori novo podignuto skladište s rashladnim uređajima za uskladištenje prehrambenih proizvoda, nekoliko moderniziranih prodavaonica s boljom manipulacijom robe i boljim usluživanjem po-

trošača kao rezultat uvođenja rashladne i ostale opreme naročito u prodavaonicama za promet životinjskih namirnica. Sredinom prošle godine otvorena je u Kninu prva prodavaonica za samoposluživanje na području našeg kotara, koja je do danas postigla dobre rezultate u poslovanju. U izgradnji je i novi moderni objekt za promet robom u Vodica-

Daljnje materijalno-tehničko poboljšanje zavisi o osiguranju novih investicijskih sredstava i njihove racionalne upotrebe od strane privatnih organizacija. Organi Komore izradili su u tom smislu perspektivni plan investicijskog ulaganja s ciljem usmjeravanja trgovinskih privrednih

je drugarica Tomičić, stalno je posvećivala pažnju problemima »ljudskog faktora« i postigla određene rezultate u reguliranju statusa trgovinskih radnika, podizanju nivoa njihovog stručnog obrazovanja, unapređenja sistema nagradivanja i drugim pitanjima osposobljavanja radnika i njihove stimulacije za uspješno obavljanje poslova. To je i razumljivo kada se ima u vidu mjesto i uloga kadrova u naporima za dalji razvoj produktivnosti rada i ekonomičnosti poslovanja u trgovinskim privrednim organizacijama. U ovoj godini predstoje obimni zadaci u vezi osnivanja Centra za stručno obrazovanje kadrova u trgovini pri Trgovinskoj školi koju je prošle godine osnovala Komora. Centar treba opskrbiti do tog nivoa da pored redovnog školovanja osigura i vanškolskim oblicima stručnog obrazovanja ravnopravno mjesto u sistemu stručnog obrazovanja svih profila radnika i komercijalista u trgovini.

Iz jedne od šibenskih prodavaonica

organizacija da raspoloživa investicijska sredstva uložu u objekte zacrtane ovim planom.

Tim planom predviđena su ulaganja za izgradnju i opremanje suvremenih objekata za uskladištenje i prodaju robe nastojeći da se svuda gdje je to moguće uvode savremene forme prodaje kao što su samoposluživanje i samoizbor. Prišlo se i izradi potrebnih elaborata tako da ćemo već u prvoj polovini ove godine prići realizaciji stvaranja opskrbnog centra u Sibeniku s radnjom za samoposluživanje.

U izgradnji maloprodajne mreže u cjelini, međutim, postoje i dalje orijentacija na koncentraciju poduzeća kroz specijalizirane prodavaonice određenih struka, naročito u Sibeniku kao najjačem potrošačkom centru, jer su takve organizacije u stanju da racionalnije posluju.

Trgovinska komora, nastavila

Unapređenje mehanizma raspodjele osobnih dohodaka i sistema upravljanja unutar privrednih organizacija trgovine — jedan je od najstroženijih zadataka. Komorski organi u zajednici sa sindikalnom organizacijom trgovinskih radnika trebaju da se do maksimuma angažiraju na usavršavanju kako sistema upravljanja, tako i raspodjele osobnih dohodaka.

Da bi ove i druge zadatke s uspjehom mogli obavljati potrebna je još čvršća koordinacija u radu komorskih organa sa svim zainteresiranim faktorima. Na taj način će i ova godina još više pridonijeti da naša trgovina poboljša snabdijevanje potrošača i podigne kvalitet svojih usluga na stepen jednak nivou općeg društveno-ekonomskog razvoja naše zemlje — rekla je na kraju drugarica Tomičić.

Govori Svetozar Vukmanović

(Nastavak sa 1. strane)

s tim on je dodao da u praksi pojedinih sindikalnih organizacija, učlanjenih u MKSS, postaje neodrživa politika klasnog mira, već da postepeno jačaju tendencije klasnih sukoba. — U MKSS-u postoje danas — rekao je Vukmanović — vrlo borbene sindikalne organizacije koje učestvuju u najvećim klasnim i nacionalno oslobodilačkim borbama.

— Zvuči kao anahronizam tvrdnja — dodao je Vukmanović — koju smo čuli na Kongresu u Moskvi da se u SSF-u sve što je borbeno, sve što stoji na klasnim pozicijama, sve što vodi klasni rat protiv kapitalizma i kolonijalizma, a u MKSS-u oni pokreti koji služe imperijalizmu i kolonijalističkoj politici.

Drug Vukmanović je također napomenuo da se u procesu svakodnevnih borbi stvara jedinstvo radnika u fabrikama i to usprkos razjedinjenosti sindikalnih organizacija, što ne može a da ostane bez utjecaja na sindikalne vrhove opterećene starim krutim stavovima.

— S obzirom na promjene u svjetskim odnosima i u objektivnoj situaciji — rekao je Svetozar Vukmanović u razgovoru sa našim urednikom — neminovno je da će se u obje međunarodne sindikalne centrale dalje odvijati, promjene u pravcu napuštanja i prevazilaženja starih shvaćanja i stavova koji su razjedinjavali svjetski sindikalni pokret.

Sjednica NO-a općine Šibenik

(Nastavak sa 1. strane)

Prema prijedlogu Savjeta za prosvjetu u sistemu školstva uključena je i nova Peta osnovna škola u Šibeniku, koja je smještena u adaptiranim prostorijama u neposrednoj blizini Vinarije. Donesena je i Odluka o sastavu i broju članova školskog odbora te škole, koji će se sastojati od 11 članova od čega će šest članova birati zborovi birača XII izborne jedinice u Sibeniku. Savjet za kulturu podnio je na ovoj sjednici prijedlog o osnivanju ustanove »Festival naša djeca«. Poznato je da su u Sibeniku u svrhu održavanja smotri dostignuća djece i omladine održana već dva festivala propagandnog i manifestacionog karaktera. Osim toga održani festivali predstavljali su i posebnu umjetničku i turističku atrakciju pa je preko njih bez sumnje došlo do značajne kulturno - umjetničke afirmacije Šibenika i okolice. Međutim, do sada su te manifestacije imale svojih slabosti uglavnom zbog pomanjkanja čvrste organizacije koja bi o njima vodila stalnu brigu. Iz tih razloga odbornici su jednoglasno prihvatili ovaj prijedlog. Usvojen je i prijedlog o osnivanju ustanove Gradski arhiv. Poznato je isto tako da Šibenik i okolica obiluju historijskim arhivskim materijalom i da on dobrim dijelom nije sakupljen. Postoji opasnost da uslijed toga značajni materijali budu zagubljeni i uništeni. Iz tih razloga došlo je do osnivanja posebne ustanove sa zadatkom zaštite, sakupljanja i obrade arhivskog materijala na području šibenske komune.

Autotransportnom poduzeću u Sibeniku vijeća su dala garanciju na zajam u iznosu od dinara 52.200.000 za nabavu 4 autobusa marke »FAP«. Na molbu vlasnika zaprežnih vozila, primjena propisa o obaveznom postavljanju gumenih i pneumatičnih točkova na zaprežna i sva druga vozila odgođena je do 30. travnja ove godine.

Na zajedničkoj sjednici oba vijeća uvažila su ostavku ravnatelja Medicinskog centra u Sibeniku dr. Jove Raškovića zbog odlaska na specijalizaciju, a za privremenog ravnatelja postavljen je dr. Neven Goleš. Na prijedlog posebne komisije Milivojević Popović je razriješen dužnosti direktora Električnog poduzeća u Sibeniku. Za direktora Pete osnovne škole u Sibeniku postavljen je Mile Pavičić, nastavnik, a u školski odbor ispred Narodnog odbora općine imenovan je Svetin Curović, odbornik. Za člana Odbora Pedagoške akademije u Sibeniku imenovan je prof. Ivo Livaković, a u Skupštinu osiguravajućeg zavoda u Sibeniku imenovan su odbornici Sveto Mandić, Ante Belamarić i Dane Sekso.

(T. D.)

Šibenik i Pomorska enciklopedija

Jedna od najznačajnijih i u naučnom svijetu najviše zapaženih edicija Leksikografskog zavoda FNRJ je svakako Pomorska enciklopedija. Nije zbog toga čudo da pojedini propusti, koji se uvijek mogu desiti, izazovu negodovanje i opravdanu reakciju.

U ovom slučaju radi se upravo o članku »Šibenik« u VII svesku Pomorske enciklopedije, čiji je autor O. L. redaktor Leksikografskog zavoda.

Stampanje ovog sveska dovršeno je koncem 1961. g. pa tim više začuđuju zastarjeli i netačni podaci. Niz netačnosti, koje se u napisu javljaju ukazuju na to da je članak napisan samo zbog toga da nešto bude napisano.

Istina je da je Šibenik 1953. g. imao 17.932 stanovnika, ali je danas taj broj znatno izmijenjen i iznosi 26.150 stanovnika. Ako je autor članka »Split« dao podatke iz 1961. godine i to u istom svesku, onda je isto mogao napraviti i O. L.

Interesantno je, između ostalog, da autor uopće ne spominje niz stručnih škola, koje u Sibeniku postoje.

Nadalje autor tvrdi da se stanovništvo bavi poljoprivredom, trgovinom, ribolovom i pomorstvom, a tek u posljednje vrijeme se razvila industrija, što zvuči pomalo nelogično. Među poljoprivredne kulture koje Šibenčani uzgajaju spominje se buhač, čija je prerada nestala još prije rata, a danas se u Statističkom zavodu NO Kotara uopće ne vodi evidencija zbog neznatnih količina (Primošten).

Potpuno je netačno da se 75,3 posto stanovništva bavi poljoprivredom, bilo da se to radi o

kotaru (1960. g. 44,2 posto), općini (1960. g. 15 posto), a pogotovo gradu, gdje danas postoje tek tragovi poljoprivrednog stanovništva, a prihodi od poljoprivrede su minimalni.

Podatke slične ovima danas se može naći jedino u Narodnoj enciklopediji prof. St. Stanojevića knj. IV str. 643 — Zagreb 1929. g. i Minervinom leksikonu str. 1374 — Zagreb 1936. g., odakle su vjerojatno i uzeti.

Kada bi redom analizirali napisani članak naišli bi na niz netačnih i zastarjelih podataka o nacionalnom dohotku kotara, tonaži brodovlja Slobodne plovidbe (1960. g. 32.000 brt, umjesto 10.000 brt) i dr.

Autor članka bili su pristupačni noviji podaci u Katalogu privrede FNRJ — Orbis — bilo koja godina, te u Katalogu sajmova i tržnih viškova FNRJ — Orbis 1961. g. str. 335-337 ili u istoj ediciji ranijih godina. Nije samo problem u podacima iz kojih će mnogi steći krivu sliku o Šibeniku, već je čitav članak konfuzno napisan. Teško je zaključiti što se odnosi na kotar, a što na grad.

Citajući članak o Splitu, Rijeci ili Dubrovniku, može se doznati mnogo, a o Sibeniku ništa. Izgleda da nikakvih promjena od prije rata nije bilo, i da šibenska komuna, a posebno Šibenik nije doživio nikakve ekonomske i društvene promjene, koje su upravo u ovom gradu značajne i velike.

Nigdje nema ni riječi o postanku, topografskom širenju i stanovništvu grada, te o pomorskom značaju luke i gravitaciji širokog zaleđa i otoka, a to bi bili najvrijedniji elementi.

Ozbiljna zamjerka izdavaču je izostavljanje poglavlja o Sibeniku u narodnooslobodilačkom ra-

tu (za Split to ima, a i niz drugih naselja), jer je upravo Šibenik bio jedno od žarišta narodnog ustanka i borbe protiv okupatora i privremeno sjedište ZAVNOH-a do oslobodenja Zagreba.

Pomorska enciklopedija je već izdana i stvari se ne mogu izmijeniti, ali je žalosna činjenica, da je jednom izrazito lučko - industrijskom centru sa 26.150 stanovnika, pioniru naše aluminije industrije, a danas značajnom preradivačkom centru aluminija poklonjeno toliko malo pažnje. prof. A. K.

USKORO I PIROVAC. POVEZAN S JADRANSKOM MAGISTRALOM

Pred nekoliko mjeseci Pirovačani su počeli da ravnaju teren za buduću priključnicu na Jadransku magistralu. Priključnica je potpuno trasirana i već sada može da posluži svojoj svrsi. Stanovnici Pirovaca su dobrovoljno izvršili grube radove, dok će stručne radove oko asfaltiranja izvesti poduzeće »Asfalt« koje sada radi na VII dionici Jadranske magistrale između Pirovca i Vodica. Priključnica će biti dugačka blizu dva kilometra.

U MURTERU PROIZVEDENO OKO 25 VAGONA ULJA

Ovogodišnji urod maslina u Murteru neočekivano je podbacio. Na preko 270 hiljada stabala maslina, nije se našlo niti 25 vagona ulja. Murterska uljara je ovih dana prekinula rad zbog prevelike studeni i prema pričanju stanovnika najvjerojatnije je da više neće ni raditi. Smatra se da još ima u Murteru neprerađeno oko 200 »maki-na« maslina. (O. J.)

ŠIBENIK - 1961.

U sutonu Stare godine željeli smo sažeti nešto od onoga što je od bitnog značaja za život ovoga grada, napraviti jednu vrst neslužbene bilance i, u neku ruku, izmjeriti ritam njegova života. Ali prije svega, pogledajmo što je sve Šibenik . . .

- GRAD SA OKO 30.000 STANOVNIKA, U KOJEM JE PREKO 50% ŽENA I ISTO TOLIKO OMLADINE
- GRAD SA VELIKOM INDUSTRIJOM
- MALI TRANZITNI GRAD SA VELIKIM PROMETOM
- GRAD SA MALO PROMETNIH ULICA I RELATIVNO GUSTIM SAOBRAĆAJEM
- STARI HISTORIJSKI GRAD I GRAD PRVIH NEBODERA
- GRAD ZA KOJI MNOGI KAŽU, DA NEMA ZABAVNOG ŽIVOTA . . .

Daleko bi nas odvelo daljnje klasificiranje i nizanje svega onog, ponekad protivurječnog, što bi nas moglo zanimati. Kronološko nizanje ne može nam dati nikada pravu sliku jednog gibanja u mnogim oblastima života, jer je i sama kronika kao takova statična. Ipak, makar i letimična analiza pojedinih oblasti, može nam pružiti stanovitu sliku o razvitku ovoga grada, o njegovim dostignućima u protekloj godini. Prošetajmo se samo unutar njegovih granica i, ako budemo znali gledati, primijetiti ćemo oko nas pojave u prvi mah nevidljive i skrivene. Vidjet ćemo, da često puta naglašena »osrednja« i »monotonija« nikako nisu ono što karakterizira ovaj »grad pod Šubićevcem«. Prije se radi o osrednjosti onih, koji površno gledaju ili promatraju razvitak ovog grada samo sa jednog svog uskog stanovišta. Kada sam pošao na ovaj obilazak, naprosto su mi se stvari nametale same od sebe, povlačile jedna drugu i nadopunjivale se. Protekla godina bila je u mnogočemu značajna za ovaj grad i njegove ljude. Možemo biti uvjereni da je baš 1961. godina po nekim ostvarenjima označila prekretnicu u nizu najvažnijih djelatnosti. Na svakom području vidimo rezultate naših ranijih napora i naših akcija. Sve se to najčešće pretvara u zgrade, tvornice, ljetovališta, nove trgovine, puteve, škole i ostale materijalne proizvode.

Međutim, ne smijemo zaboraviti činjenicu, da materijalni pokazatelji nisu jedini kriterijum po kojemu se može ocjenjivati rast jednog područja na kojem žive ljudi. Osjetiti onu promjenu u njima, onu liniju progressa, koja je istovremeno individualna i kolektivna, onaj duh ljudi, ono nešto što »visi« nad svakim gradom i čini ga različitim od drugoga, znači u stvari izmjeriti pravi puls jedne harmonične cjeline. No, da bi se sve ovo shvatilo, potrebno je ipak prije svega razmotriti materijalnu bazu našeg standarda i naše životne razine.

Industrija, naravno, i na području našeg grada, prednjači. Ona zapošljava najviše radnika. Njena ukupna proizvodnja porasla je prošle godine za oko, 17%, što u vrijednosnim pokazateljima iznosi preko 27 milijardi dinara. Investicijska ulaganja u 1961. iznosila su gotovo 1,5 milijardu dinara. Najveći dio sredstava bio je utrošen za rekonstrukciju najvažnijih

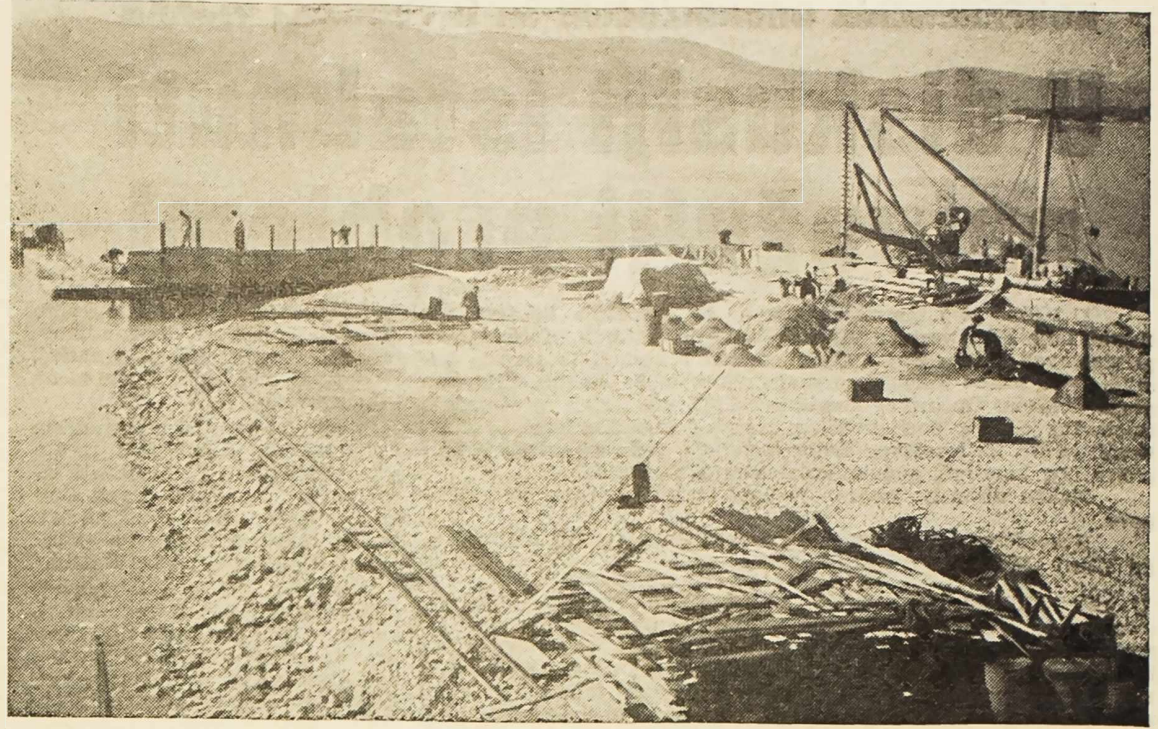
objekata TLM »Boris Kidrič«, »Tvornice elektroda i ferolegura« i »Lozovca«. Rekonstrukcijom elektrolize u Lozovcu, omogućen je porast proizvodnje, a postignute su i uštede u električnoj energiji i sirovinama. Sredinom ljeta u Tvornici elektroda i ferolegura, prestao je raditi stari pogon. Ugašene su peći nakon 60-godišnjeg bezprekidnog rada, koje su proizvele milijarde tona željeznih legura. Zapadno od starih pogona, sagraden je novi koji je, i pored toga što mu nedostaju neki uređaji uspio povećati proizvodnju i smanjiti režijske troškove.

Trgovina je vjerojatno imala poteškoća, ali, sigurno i nesumnjivih uspjeha. Trgovinski promet na području grada iznosio je ove godine 7.400.000.000 dinara i predstavlja povećanje od 12% prema 1960. godini. Za ovu granu privrede značajno je bilo to, što je izvršena fuzija dvaju trgovinskih poduzeća »Kornat« i »Prehrana« u jedno poduzeće »Ishranu«. Ovim je postignuto da se osigura bolje poslovanje dvaju istorodnih poduzeća na području grada, da se ojačaju fondovi, koncentriira kadar, odredi jedinstvena politika izgradnje i modernizacije kapaciteta itd. Iduće godine vjerojatno će doći do spajanja još nekih poduzeća srodnih djelatnosti. Danas već možemo kazati, da je vrlo blizu vrijeme, kada se najvažnije prodavaonice neće nalaziti samo u najužem centru grada. Ove ih je godine otvoreno dosta novih, a daljnja stambena izgradnja uslovit će i i daljnje akcije u tom pravcu.

Stambena izgradnja bila je veoma intenzivna, kao, uostalom, u cijeloj zemlji. Iako su cijene investicijskih dobara i opreme znatno porasle, izgradnja je nastavljena u jednakom tempu. U 1961. izgrađeno je samo stambenog prostora u količini od 450 stanova. To je veoma velik porast i s obzirom na potrebe i s obzirom na sredstva. Ali, realno gledajući, vjerojatno se u narednom razdoblju ne će moći nastaviti tim tempom. Ipak u idućih nekoliko godina napraviti će se još više od 900 stanova, pretežno u novim predjelima grada. Privatna izgradnja stanova bila je u ovoj godini naročito znatna. Obiteljske kuće nicala su vrlo brzo. Mnoge su bile lijepe i ukusne, no bilo je dosta i loših improvizacija, pa i kuća, koje su »nicala« preko noći, gradjenih bez planova i odobrenja. Uopće za našu čitavu stambenu izgradnju valja napomenuti, da se nije od-

vijala sasvim u duhu težnji da sve to novo treba da predstavlja jedinstvenu cjelinu u urbanističkom i arhitektonskom smislu, uz, naravno, niansiranje koje se mora dozvoliti.

Šibenik nije samo grad industrije i spomenika, novih objekata i kontrasta. On je i veoma važna izvozna-uvorna luka na našoj obali i kao takova ima tradiciju i od više decenija, ali tek danas i u tom pogledu doživljava svoju afirmaciju. Poduzeće »Luka i skladišta«, koje se još od oslobođenja bavi ovom vrsti saobraćaja veoma se razgranalo u posljednjih nekoliko godina. To najbolje znaju ljudi, koji u njemu rade još od osnutka. Ovo je poduzeće u toku 1961. u potpunosti dovršilo neke svoje važne objekte. Izgrađena je obala Rogač u dužini od 300 metara, za dva veza. Tu se nalaze već dvije mosne dizalice od po 7 tona i mreža kolosijeka. Izgrađena je lučka stanica sa 4 para kolosijeka i nova vaga. Pored toga postoje i 3 portalne dizalice i nekoliko manjih auto-dizalica. Na ovaj način, današnji kapaciteti Luke već su došli u raskorak sa postojećim kapacitetima propusne moći željeznice i broja vagona. Kad ne bi bilo tog tehničkog problema, Luka bi dnevno mogla obrađivati i preko 200 kola, što bi bilo znatno više nego danas. Ipak ne radi se samo o tehničkim kapacitetima, već i o samoj naravi poslova — neravnomjernosti priliva tereta, što je uostalom karakteristika i za ostale luke. Može se reći da je planirani promet od 700.000 tona tereta ispunjen. U razvitku društvenog upravljanja rad po ekonomskim jedinicama pokazao se

Rezaliste »Slobodne plovidbe«

žio ime nesumnjivo našeg reprezentativnog objekta. Svjedoci toga bili smo ovoga ljeta, kad se pred hotelskom terasom nalazilo uvijek dosta domaćih i stranih gostiju, dok je parkiralište stalno bilo zauzeto mnogim automobilima. Ipak, izgradnja hotela nije značila i rješenje ostalih pitanja od interesa za unapređenje turizma. No, da se na tom području ozbiljno počelo raditi dokaz je i izgradnja Martinske, koja će se troškom od 38 milijuna dinara pretvoriti u udoban kupališni i rekreativni centar nasuprot našem gradu Šibenik je, nažalost, još uvijek mjesto tranzitnog turizma, što se vidi i iz dužine boravka gostiju, ali su baš nastojanja koja idu za tim, da se poboljšaju neke službe, usmjerene ka cilju da i ovaj grad postane

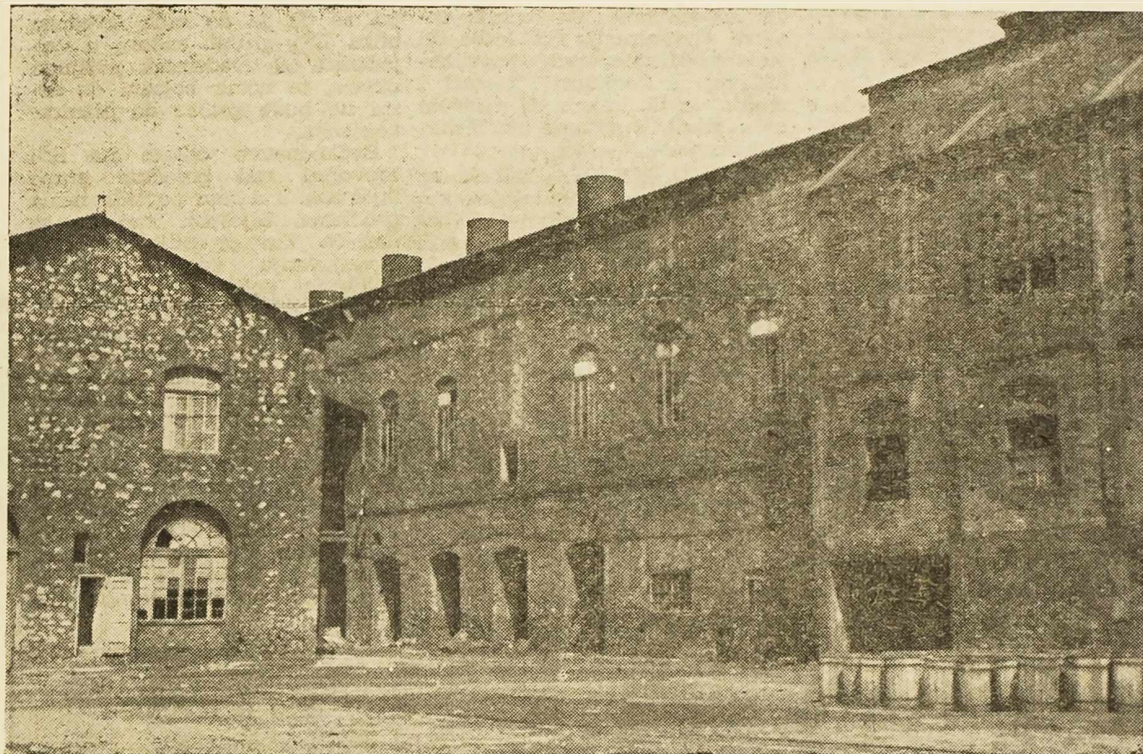
nismo postigli sve što smo bili u stanju. Povećanje cijena u ugostiteljstvu i ostalim uslugama, visok porez na promet stranih turista i slaba propaganda, djelovali su u izvjesnom smislu kao kočnica priliva turista. Ako se u idućoj sezoni otklone neki od ovih nedostataka, možemo očekivati dosta povoljnije rezultate. Pogrešno je uvjerenje mnogih, da se društveno-zabavni život u gradu isključuje isključivo u pitanju da li nam je potreban bar ili nije, da li imamo dovoljno plesova ili ne. Tokom mojih obilazaka mnogo sam o tome slušao, no ipak moram priznati da ta mišljenja nisu vladajuća i da su, najvjerojatnije, odraz samo momentalnih, površnih razmišljanja. Da je tome tako, najbolje govori ovaj primjer. Plesovi u

pravom smislu riječi značila prekretnicu na kulturnom polju od oslobođenja do danas, kako u njenom tretiranju, tako i u osiguranju materijalne baze za kulturne potrebe grada, što svakako ide jedno uz drugo. U problemima kulture surađivali su jedinstveno svi zainteresirani društveni faktori. Rezultati nisu izostali. Konačno je riješen problem biblioteke, koja će uz utrošak od 10 milijuna dinara za potrebe adaptacije, biti uređena vrlo suvremeno, pa će pored odjeljka za djecu i odrasle imati i vlastitu diskoteku. Gradski muzej, koji je do sada iz objektivnih razloga bio ustanova gotovo zatvorenog karaktera, proširenjem prostora, postat će živ i aktivan činilac kulturnog života grada. Isto je tako i Kazalište mladih riješilo pitanje svojih prostora, pa je na preuređenju bivšeg kina »Sloboda« već utrošeno oko 15 milijuna dinara. Otvoren je novi savremeni baletni studio, a preuređene su i prostorije Centralnog omladinskog kulturno-umjetničkog društva. Nadalje, u 1961. osigurana su početna sredstva i izrađeni svi potrebni projekti za izgradnju ljetne pozornice na Šubićevcu. Za to će biti utrošeno 16 milijuna dinara. Započela je izgradnja Doma JNA, koji će također odigrati značajnu ulogu u kulturi našeg grada. Po prvi put naša kulturno-umjetnička društva nisu oskudjevala sredstvima. »Kolo« je nabavilo kompletna nova odijela, a Narodna glazba potpuno nove instrumente. Formirana je i ustanova Festival djeteta, koja će raditi na novim principima i brinuti se o stalnom održavanju tog festivala u našem gradu. I na kraju, osnovane su još i ustanove Narodno sveučilište i Gradski arhiv. Bilanca dakle, više nego pozitivna. Stvorena je na tom području široka materijalna baza, koja će u budućnosti davati, bez sumnje, vidne rezultate.

Na koncu ovog prikaza, koji je možda po prostoru mogao biti i dvostruko velik, možemo svakako zaključiti, da nam i izneseni podaci, makar oni bili i sumarni, pokazuju jasnu liniju razvitka i uspona našeg grada kroz proteklu godinu. Nikakvo »naravoučenie« nije tu potrebno.

Tekst i snimci:

J. ČELAR

Stari pogon u Tvornici elektroda i ferolegura

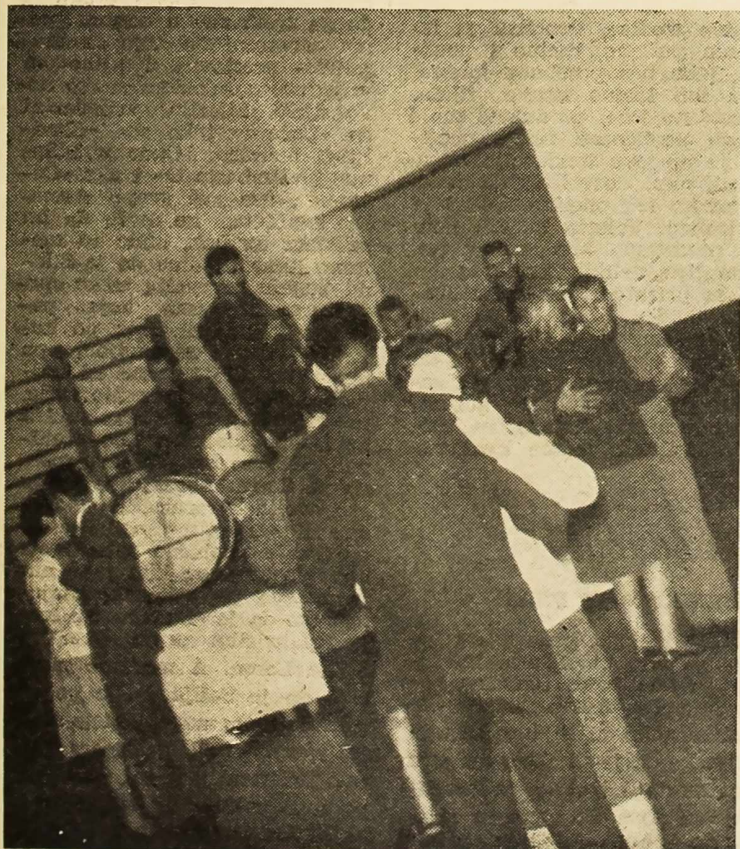
uspješnim, što je vidljivo iz činjenice, da je pored povišenja cijena došlo do sniženja troškova. Od 1.1.1962. godine počeo je i raspodjela osobnih dohodaka po ekonomskim jedinicama, pa će čitav ovaj sistem upravljanja doći do punog izražaja.

Tokom ove godine, u neposrednoj blizini grada u zaljevu Podsolarska počeli su da izrastaju novi objekti jednog od najmodernijeg kasirališta u Evropi. Konture novog rezališta starih brodova, u čijoj izgradnji učestvuju »Slobodna plovidba« Šibenik i poduzeće »Progres« iz Beograda, već se uvelike naziru. Do sada je izgrađen prostrani gat, na kojem će se vršiti rezanje velikih blokova željeza, ugrađeni su plinovodi, izgrađuje acetilenska stanica, a nabavljena je i plovna dizalica. Tokom slijedeće godine bit će, izgrađen još jedan gat, nabavljena još jedna mosna dizalica, 3 auto-dizalice, izgrađeno skladište za robu, provizorno istezalište, a u perspektivi se predviđa izgradnja industrijskog kolosijeka, sa spojem na Razinama i put do buduće magistrale. Računa se da će ukupna vrijednost obavljenih radova u toku jedne godine, pri punoj opremi rezališta, iznositi oko 600.000.000 dinara. Tada, u vrijeme svog potpunog dovršenja, ovo će rezalište zapošljavati oko 160 radnika.

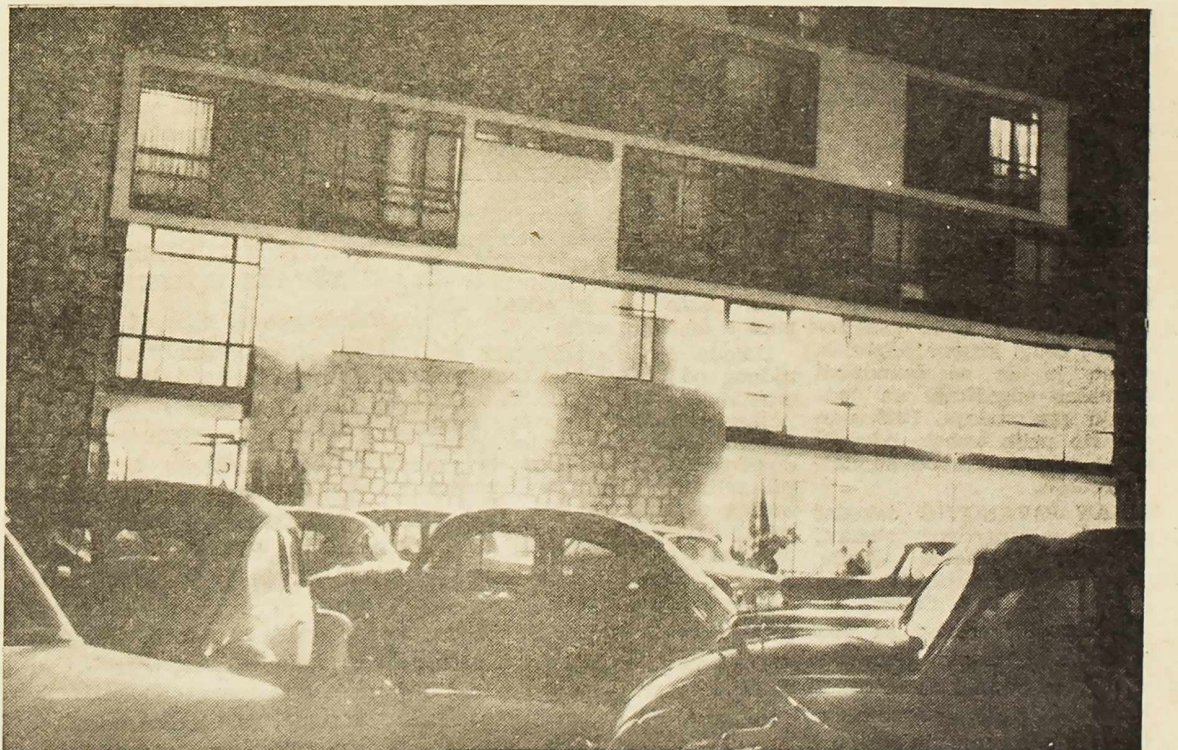
Protekla godina imala je i za turizam izvjesno značenje, koje se u prvom redu manifestiralo u proširenju ugostiteljskih kapaciteta izgradnjom hotela »Jadran«, koji je, istina, po cijenama bio nešto iznad prosjeka, ali koji je zato svojim izgledom, opremljenošću i kvalitetom servisa zaslu-

ne samo raskrsnica turista već i boravišno mjesto, sa svim onim, što je u njemu i oko njega toliko interesantno. Otkako je na Slapovima Krke otvoren moderan restoran, a s onu stranu rijeke i oveći auto-camp, došli smo u mogućnost da veći broj gostiju vežemo uz ovaj kraj, da ih privučemo pa i zadržimo. Oko 60.000 noćenja u protekloj sezoni lijepa su brojka, ali očito je, da tu još

»Partizanu«, održavaju se za omladinu vrlo često, ali je redovito dvorana poluprazna s druge strane, prije nekoliko dana na jednoj je priredbi u Gimnaziji bilo oko 700 posjetilaca, koji u dvoranu uopće nisu mogli stati. Društveno zabavni život samo je jedna karika u kulturi našeg grada, koja je, odmah moram reći, baš u toku 1961. godine postigla značajne uspjehe. Ta je godina u

Š jedne zabavne priredbe u Gimnazije

Ulaz u hotel »Jadran«

KONFERENCIJA ORGANIZACIJE SK U TVORNICI VIJAKA

U diskusiji istaknuti najvažniji problemi

U Kninu je 7. januara održana III godišnja konferencija organizacije SK Tvrnice vijaka. Pored delegata, konferenciji su prisustvovali Nilda Bujas, organizacioni sekretar Kotarskog komiteta SK, Mirko Sinobad, predsjednik kninske općine, Ilija Šimpraga, sekretar Općinskog komiteta SK, Momir Solaja, predsjednik Općinskog odbora Socijalističkog saveza i Jovo Knežević, sekretar Komiteta SK Željezničkog čvora. Referat o radu organizacija SK i tvorničkog komiteta podnio je sekretar Duško Sinobad.

Nakon diskusije izabran je novi tvornički komitet od 11 članova.

S konferencije su upućeni pozdravni brzojavi CK SKJ i drugu Titu i CK SKH i drugu Bakariću.

U jednom dijelu referata dat je osvrt na izvršenje planova proizvodnje i realizacije koji su niži od prošlogodišnjih. Razlozi su objektivni, ali ima i subjektivnih. Uz ostale smetnje, spomenute su: loša konstrukcija peći za kaljenje, poteškoće sa strojem sa željezima za valjanje, neodgovarajuća sirovina, pojava novih konkurenata, pitanje stručnih kadrova i druga.

U tvornici su formirane ekonomske jedinice, prve na području općine. One znače napredak u stvaranju novih odnosa u poduzeću. Iako ne djeluju odavno afirmacija ekonomskih jedinica već se osjeća. Usvojeni su na vrijeme pravilnici o raspodjeli čistog prihoda i osobnih dohodaka. Ali to ima i drugu stranu, jer se pokazalo da su nesrazmjerno primanja brže rasla, nego proizvodnja.

Iako je svaki drugi tvornički radnik član Saveza komunista, ipak se nije poklanjala odgovarajuća briga prijemu novih članova. U toku prošle godine namne, primljen je vrlo mali broj u sve tri postojeće organizacije, premda među članstvom sindikata i članovima tvorničke omladine ima dobrih radnika koje je trebalo uključiti u organizaciju.

Rad sindikalne podružnice i omladinske organizacije u poduzeću nije dao očekivane rezultate.

Ideološko - politički rad u proteklom periodu bio je skromnijih razmjera. Veća aktivnost u tom pogledu osjeća se otkad se prišlo obradivanju materijala s III plenuma CK SKJ, koji su poslužili kao putokaz i bili primjenjivi na konkretne prilike u poduzeću i radu samih organizacija i njihovog članstva.

Prvi diskutant ANTE BULE, govorio je o ideološko - političkom radu i obrazovanju članova SK. Iznio je slabosti komiteta i osnovnih organizacija tom pitanju. Po njegovom mišljenju to se nepovoljno odražavalo u praksi komunisti. Istakao je, zatim, da veću brigu i pomoć treba pružiti učenicima u privredi. Osim toga zalagao se, da se izdije u susret onim radnicima koji pohađaju tečajevе za sticanje kvalifikacija i visokih kvalifikacija s tim da bi bili raspoređeni u povoljnije smjene.

ILIJA ARDILIĆ osvrnuo se kritički na način kako je donesen pravilnik o raspodjeli čistog prihoda i osobnih dohodaka. Iznio je mišljenje o aktualnim problemima proizvodnje i predložio da se povede veća briga za stručno uzdizanje radnika, pa i upućivanjem u srodne tvornice, radi sticanja novih iskustava.

KRSTE BJELATONIĆ je iznio poteškoće u izradi alata, osobito za treću smjenu. Također je istakao potrebu razvijanja sportskog života među članovima kolektiva.

MIRKO SINOBAD, predsjednik kninske općine, rekao je da osobna primanja nemaju ekvivalent prema proizvodnji koju kolektiv ostvaruje. Problemi u naprednja proizvodnje teže se rješavaju bez dobrih stručnih kadrova, što nameće potrebu preuzimanja većeg broja stipendista. Sadašnju standardnu proizvodnju potrebno je reorijentirati na specijalne visokokvalitetne vijke kakve traži naša mašinoizgradnja i drugi krupni potrošači. Apelirao je da se komunisti maksimalno angažiraju na unapređenju proizvodnje. Podvukao je, da što prije trebalo odvojiti redovnu proizvodnju od kapitalne izgradnje.

MILAN JOVANOVIĆ također je govorio o uzročima slabosti proizvodnje i postavio pitanje, da li su tehnički stručni kadrovi najbolje iskorišteni. Smatra da bi se članovi kolektiva sa više odgovornosti trebali odnositi prema svom poslu i zadacima.

JOKO ČURKO, ekonomista, govoreći o prilikama na tržištu i položaju poduzeća u odnosu na

balj bolje povezati s tamošnjim aktivima i uklopiti se u njihov rad, što do sada nije bio slučaj, i pomagati sve akcije koje se na selu provode.

Govorio je i o liku komunista i njegovanju drugarskih međusobnih odnosa ali izbjegavati familijarnost koja može imati štetne posljedice u svakom kolektivu. Kritikovati negativne pojave, ali ne upadati u kritiziranje.

ILIJA RADIĆ je u toku svoje diskusije govorio o radu sindikalne podružnice koja nije pružila dovoljnu pomoć pri uvodenju ekonomskih jedinica ni prilikom izrade pravilnika o raspodjeli čistog prihoda i osobnih dohodaka. Tek pojedinci iz izvršnog odbora nosili su se s ovim problemima. Pošto isti ljudi imaju više zaduženja, predlaže da se aktivizira širi krug radnika kako bi se prezađeni rasteretili.

NIKICA BUJAS, organizacioni sekretar Kotarskog komiteta, istakao je da na osnovu diskusije i sagledavanja problema, u Tvornici vijaka postoje snage koje se mogu uhvatiti u koštac sa svim dosadašnjim slabostima kako bi se one odstranile. Sva pitanja o unapređenju proizvodnje i druga koja su iznesena na ovoj konferenciji, treba iznijeti pred čitav kolektiv, upoznat ga i zacrtati zajednički budući program rada.

U buduće treba češće proučavati unutrašnju organizaciju proizvodnje i uporedo s tim pitanje boljeg rasporeda kadrova i općenito otkriti i koristiti do maksimuma unutrašnje rezerve. Organizacija SK treba da bude mobilizator svih snaga kolektiva, a komunisti tumači i nosioci novih mjera. U čitavom radu zaostrijeti pitanje partijske odgovornosti.

MARKO MILAK, kritički se osvrnuo na rad dosadašnjeg komiteta i na subjektivne slabosti oko izvršavanja proizvodnih zadataka. Smatra da bi trebalo pri osvajanju proizvodnje i novih proizvoda davati određene zadatke najboljim stručnim kadrovima i upućivati ih tamo gdje je kritično. Istakao je racionalizatorski rad Dinka Bulića i smatra da bi mu trebalo odati priznanje, kao i drugima koji se budu takvim poslom bavili. Na kraju je naglasio da je kolektiv Tvornice vijaka u stanju da izvrši sve postavljene zadatke.

A. M.

SJEDNICA NO-a OPĆINE DRNIŠ

Unutrašnja reorganizacija

Posljednjeg četvrtka u protekloj godini održana je trideseta zajednička i devedeset i deveta odvojena sjednica Općinskog vijeća i Vijeća proizvođača drniške općine.

Na području drniške općine postoji ured za katastar koji je u sastavu kotarskog ureda. Odbornici su se koristili Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o organizaciji uprave u narodnom odboru i donijeli odluku da se osnuje Općinski ured za katastar koji će početi rad 1. januara 1962. godine. Već se na nekoliko proteklih sjednica raspravljalo o poteškoćama oko sklapanja brakova u nekim matičnim uredima, a naročito u Gradcu. Davanjem ovlaštenja odborniku Petru Vidoviću za sklapanje braka u Matičnom uredu Gradac, to je pitanje skino s dnevnog reda.

Dosadašnji potpredsjednik Narodnog odbora općine Ivan Ivić odselio je u Split pa je za novog potpredsjednika izabran Mile Lovrić, direktor trgovinskog poduzeća »Peti novembar«. Ranije postavljeni direktor Rudnika mrkog uglja u Siveriću nije se primio dužnosti, a dosadašnji direktor razriješen dužnosti, to je za novog direktora Rudnika mrkog uglja u Siveriću postavljen Ivan Bukarica. S obzirom da Osnovna škola u Drnišu ima velik broj učenika i područnih odjeljenja, to je za pomoćnika upravitelja postavljen nastavnik Vladimir Mojaš. U skupštinu no-

voosnovanog Osiguravajućeg zavoda, kao organe društvenog upravljanja, Narodni odbor općine bira jednu petinu njegovih članova, pa su stoga tri odbornika izabrana u to tijelo.

Među ostalim tačkama dnevnog reda nalazio se Statut Komunalne banke u Drnišu, davanje suglasnosti na povišenje kamatne stope građevnom poduzeću »Udarnik« po zajmu koji uživa kod Investicione banke u Splitu i određivanje roka i načina isplata naknade bivšim vlasnicima za nacionalizirane zgrade (c)

OŽIVLJEN RAD KAZALIŠTA LUTAKA U TIJESNU

Nakon gotovo više od dvogodišnjeg prekida kazalište lutaka pri Osmogodišnjoj školi u Tijesnu ponovo je počelo da radi. Svoj prvi komad »Trnoružicu« kazalište je nedavno izvelo u tješnjanskoj kino - dvorani. Istog dana održane su dvije predstave, a posjet je bio rekordan. Premijera bajke »Trnoružica« potpuno je uspjela. Kazalište lutaka pod vodstvom tajnika škole Pavle Šuškina, organizator i redatelj pripremit će još nekoliko komada, pa će dati priredbe u svim mjestima općine Tijesno. (O. J.)

IZ BETINSKE „OBALNE PLOVIDBE“

Plodan rad kolektiva

Plovni park Dalmatinske plovidbe iz Šibenika, u vrijednosti od nekoliko stotina milijuna dinara, tj. devet drvenih brodova sa blizu 450 bruto registarskih tona nosivosti, prenijeti su prije godinu dana u vlasništvo brodogradilišta »Vodopija Ivo-Srećko« u Betini. Brodovi su stanovito vrijeme bili eksploatirani od strane brodogradilišta. Međutim, odlukom radničkog savjeta brodogradilišta, a uz odobrenje Narodnog odbora općine, čitav plovni park brodogradilišta ustupljen je novo osnovanoj privrednoj organizaciji, koja je od 1. I 1961. godine otpočela poslovati pod nazivom »Obalna plovidba« - Betina.

Novo poduzeće se odmah uhvatilo u koštac sa nizom problema. Poteškoće oko konstruiranja, nedovoljna obrtna sredstva, dotrajao i neopremljen plovni park, kao i pomanjkanje stručnog kadra na brodovima, bili su glavni problemi na koje su nailazili rukovodioci o-

vog mladog broderskog kolektiva. U razgovoru s direktorom poduzeća Jakovčev Antom donali smo da je plovni park prilično dotrajao, o čemu najbolje govori prosječna starost brodova koja se kreće između 30 i 35 godina. Kad smo dobili brodove, rekao je drug Jakovčev, oni su bili uglavnom dotrajali i neopremljeni, gotovo nesposobni za plovidbu. Nedostajali su najosnovniji navigacioni uređaji i drugi opremni brodski materijal, tako da smo bili u početku primorani uložiti znatna sredstva, kako bi naše brodove osposobili. Poduzeće je samo u prvih sedam mjeseci uložilo blizu se-

dam milijuna dinara za opravke na svojim brodovima. Tri broda su generalno opravljena, dok je na svim ostalim izvršen remont. Također su na tri broda ugrađeni novi motori.

I pored svih teškoća koje su pratile ovo mlado poduzeće, svi su izgledi da će ono u novu godinu ući sa pozitivnom finansijskom bilancom. Što više, izraden je potpuni investicioni elaborat s kojim će se »Obalna plovidba« natjecati za dugoročni kredit. U skoroj perspektivi poduzeće će nabaviti tri nova željezna broda, čija ukupna vrijednost iznosi 720 milijuna dinara. (O. J.)

Jadrtovac će se elektrificirati

Jadrtovac — malo selo u primorskom dijelu šibenske općine, koje ima 65 domaćinstava, od godine 1959. vodi bitku za elektrifikaciju mjesta. Po svim izgledima ta četverogodišnja bitka za elektrifikaciju bit će završena na Dan Republike ove godine.

— Okolna sela oko nas su elektrificirana. Dalekovod Šibenik — Rogoznica udaljen je od sela svega 1,5 kilometra. Dovesiti električku u selo neće nas mnogo koštati. Kako nas nije sramota, drugovi — govorili su mještani na raznim seoskim skupovima.

Na zboru birača u veljači 1959. godine osnovan je odbor za elektrifikaciju mjesta. Također je odlučeno da svako domaćinstvo uplati 10.000 dinara, a svaki radnik jedan posto od svoje plaće u fond za elektrifikaciju.

I od tada je počela bitka. Najprije je izgrađena trafostanica, a transformator će pokloniti šibensko Električno poduzeće. Zatim je nabavljeno 15

stupova za dalekovod. Mještani su dobrovoljno radili na kopanju rupa i drugim nestručnim radovima. U toku je prikupljanje novca za niskonaponsku mrežu po selu. Ne računajući dobrovoljni rad, uvođenje električne struje stajat će svako domaćinstvo oko 50.000 dinara.

Ako ne dođe do nepredviđenih troškova u Jadrtovcu će na Dan Republike zasjati električne sijalice. (M. O.)

TROJICA STRADALA U EKSPLOZIJI DINAMITA

U Lađevcima, u skradinskoj općini došlo je do teže nesreće koju je izazvala eksplozija dinamita, Marko Brajković namjeravao je da zapali dinamit, ali mu je ovaj još u ruci eksplodirao. Osim njega ozlijeđeni su njegov sin Petar i Milan Zrile, koji se nalaze na liječenju u šibenskoj bolnici. Najteže ozljede dobio je Marko Brajković, koji će vjerovatno ostati bez desne ruke. O ovom slučaju obaviješteni su organi OUP-a, koji su poveli izvide Nesreća se dogodila 31. prosinca prošle godine.

Djevojka s kuferom

TALIJANSKI FILM. REŽIJA: VALERIO ZURLINI

O ovom filmu smo vrlo malo čuli, a ni režiserovo ime nam nije naročito poznato. Ime Claudije Cardinale u naslovnoj ulozi bilo je možda jedino što nas je posebno privlačilo. Film je u svakom pogledu prevazišao naš interes za nj. Možemo ga smatrati socijalnom dramom, jer je problem kojeg obrađuje društvenog karaktera; propadanje jedne djevojke u bezosjećajnom kovitlacu shvaćanja, predrasuda i moralnih normi jedne bezdušne sredine. Problem je iznesen pošteno, realno i poučno, iako bez posebnog forsiranja baš idejne strane filma. Neobično fina, produhovljena i puna poetičnosti režija učinila je njegovu tendenciju nenaumljivom, dozvolivši da je osjetljivo tek onoliko koliko je potrebno. Valerio Zurlini nam se predstavio kao režiser nesumnjivo velikih kvaliteta čija se prisutnost osjeća u svakom kadru filma. Najvišu ocjenu zaslužuje i Claudija Cardinale, koja nas je uvjerila da daleko nadilazi čitav niz savremenih razvikanih talijanskih glumica, kojima su fizičke kvalitete jedine kvalitete.

Čočara

TALIJANSKI FILM. REŽIJA: VITTORIO DE SICA

Kad se radi o filmu kojeg je režirao režiser reputacije de Sica, onda smo obično skloni da ga tretiramo u odnosu prema ostvarenjima koja su umjetnika proslavila i njihovom vrijednošću mjerimo svako novo djelo. Mjerilo vrijednosti za »Čočaru« tako su »Kradljivci bicikla«, Čudo u Milanu« i »Umberto D« i ako »Čočara«, uza sve svoje nemale kvalitete, ne može da im se stavi u bok, onda to možemo tumačiti time da je Sikiću bogatu inveciju teško sputati ograničenjima koja postavlja literarni uzor po kojem je film napravljen, pa makar to bilo i jedno od najboljih dijela jednog Moravijce, potencijalnog kandidata za Nobela. Ono više što smo očekivali od Sike kao da je utrošeno na Sofiju Loren, kao da je gvo svojih stvaralačkih mogućnosti posvetiti modeliranju od Sofije neobično interesantnog Moravijinovog lika i to mu je upravo pigmalonski uspjelo, tako da je »Čočara« na kraju ispala film ne de Sike već Sofije Loren. A moramo priznati da je Sofija ovdje pokazala da osim nogu i biste ima još nešto, nešto radi čega je čak i »Grand prix« u Cannesu potpuno zaslužan, a ni »Oscar« ne bi bio iznenađenje.

Pjesma buntovnika

MEKSIKANSKI FILM

Za psihologe, pedagoge i sociologe bilo bi sigurno interesantno analizirati fenomen koje je preko 8.000 građana Šibenika (bilo bi ih bez sumnje još više, da je film bio duže na programu) odvuкао da gledaju ovaj film. Po tome on spada među tri najposjećenija dosad u Šibeniku. A može se slo-

gradske vijesti

Pripreme za turističku sezonu Dogovor tajnika dalmatinskih kotara i općina

OČEKUJE SE VEĆI PRILIV TURISTA — NOVI OBJEKTI NA MARTINSKOJ I U DOCU — NOVA PARKIRALIŠTA I SERVISNE RADIONICE — POJAČANA KONTROLA NAD ČISTOĆOM ULICA I TRGOVA — BOLJA SNABDJEVENOST TRŽIŠTA

O planu priprema i akcijama, koje će se poduzeti do početka turističke sezone sadržano je u prijedlogu programa, što ga je nedavno izradila grupa stručnjaka pri NO-u šibenske općine. O njemu će se raspraviti na jednom od sastanaka zainteresiranih turističkih i privrednih faktora Šibenika, koji ima za cilj da se ovogodišnja turistička sezona u Šibeniku što spremnije dočeka, i što se tiče smještaja i ugodnijeg boravka domaćih i stranih gostiju.

SRIJEDOM U SEDAM

JAVNA TRIBINA RADNIČKOG SVEUČILIŠTA Srijeda, 17. I — "Sportski koktel iz Argusove kuhinje". Predavač: Boris Janković-Argus. Dvorana Društvenog doma. Početak u 19 sati.

KINEMATOGRAFI

"TESLA": premijera francuskog filma — DVOSTRUKI OBRATAJ — (do 14. I)
"20. APRILA": premijera englesko-njemačkog filma — CRVENI KRUG — (do 14. I)
Premijera talijanskog filma — ROKO I NJEGOVA BRACA — (17-21. I)

DEŽURNE LJEKARNE

Do 12. I — I narodna — Ulica Božidara Petranovića
Od 13. I — II narodna — Ulica Bratstva i jedinstva.

Matični ured

ROĐENI

Marija, Frederika i Blaženke Alfirev; Zdenka, Simuna i Ane Rak; Goran, Steve i Milena-Marije Torlaković; Ines, Marije Svirčić; Ankica, Ivana i Kate Rončević; Ines, Šime i Mire Čičin-Karlov; Danijel, Petra i Olinde Latin; Ines, Ivana i Vanje Brčić; Silvana, Stremića i Marije Mihaljević; Tonči, Marka i Marije Rodin; Jere, Ilije i File Bolanča; Danka, Danila i Kate Lazinica; Dušana, Bože i Tonke Nakić; Josu, Ante i Vukosave Perkov; Jagoda, Ante i Luce Papak; Jadranka, Paške i Vinke Kunčić; Milivoj, Svetislava i Marije Stojanović; Vjerica, Marka i Slavke Šišak; Dragan, Josipa i Cvite Lacmanović; Boženka, Kažimira i Slavke Olivari; Boris, Dušana i Ane Čaleta; Mira, Mirka i Markolfe Turčinov; Jere, Jakova i Luce Matulović; Ivica, Gorka i Melanije Mikulandra; Davorka, Ivana i Nedjeljke Zivković - Šupuk; Boris Zelimir i Nede Borić; Ante, Šime i Ljube Kalais; Stjepan, Berislava i Pauline Šperanda; Božana, Zlatka i Dragice Zonja; Neno, Ante i Marije Stegić; Vjera, Marka i Marice Višnjik; Božidarka, Mladenka i Blaženke Šterbe i Ivica, Ante i Antule Bumbak.

VJENČANI

Zivković Vlastimir, podoficir JRM — Jovanović Branislava, služb; Ercegović Ante, mehaničar — Matjašić Vinka, služb; Antunac Paško, automehaničar — Ivančević Cvita, domaćica; Mraović Milivoj, bravar — Nišić Mirjana, domać; Baljkas Duško, mehaničar — Maržić Marija, služb; Bujas Dinko, tokar — Cupić Dragica, frizerka; Stjepića Ante, elektromehaničar — Grozdanić Mladinka, služb; Mandić Petar, podoficir JRM — Nikolić Danica, bolničarka; Sekulovski Sekula, služb — Morić Veselka, radnica; Meić Dragutin, kazališni redatelj — Rak Marija, služb; Bulat Hinko, službenik — Nikšić Nada, služb; Radečić Vojislav, prof. Marić Marija, služb; Beader Milan mašin. bravar — Knežević Matija, domaćica; Delalić Munever, monter — Zjačić Olga, služb; Braer Branko, limar — Kalk Mirjana, frizerka; Čuklin Ante, bravar — Nakić Ana, radnica; Zajc Ljubo, mehaničar — Živković Vekenega, služb; Bujas Branko, pom. električar — Mišura Marija, domaćica; Vukičević Nikola, podoficir JNA — Gulin Milena, prodavač; Rak Ante, bolničar — Poplašen Anica, domaćica; Vukorepa Mirko, zidar — Čeko Milka, domaćica; Jurilin Mladen, pom. mehaničar — Lučev Tomica, radnica; Kale Maksim, stolar — Sladoljev Nera, bolničarka; Bilušić Radoslav, električar — Čoga Nedjeljka, domaćica; Skugor Jakov, radnik — Skugor Slavka, domaćica i Bergam Vice, pom. ronioča — Curavić Biserka, domaćica.

UMRLI

Brajković Nikolina, rođ. Barta, stara 66 god; Colak Jela, rođ. Lovrić, stara 79 god; Marušić Marija, rođ. Tebaldi, stara 84 god; Pivac Spiro, pok. Nike, star 82 god; Zaninović Krste, pok. Šime, star 65 god; Pulčić Zorka, rođ. Gulin, stara 27 god; Duličić Šime, pok. Ante, star 69 god; Berović Kristina, rođ. Zivković, stara 76 god; Sarić Ante, pok. Špire, star 54 god; Slavica Ante, pok. Nike, star 67 godina i Bukčić Janja, rođ. Fakčević, stara 64 godine.

Da bi se otklonili nedostaci koji su ranijih godina bili uočeni baš u jeku turističke sezone, predloženi program predviđa provođenje u život niza akcija koje se imaju završiti do početka ljeta. Budući da završetak radova na dionici jadranske magistrale od Biograda do Šibenika povlače za sobom i veći priliv gostiju na potezu Martinska — Dolac, to se neodloživo nameće potreba uredjenja i izgrad-

PREDAVANJE ARGUSA

Poznati sportsko-satirički komentator »Vjesnika« Boris Janković-Argus održat će u srijedu 17. siječnja na Javnoj tribini Radničkog sveučilišta »Srijedom u sedam« predavanje pod naslovom »Sportski koktel iz Argusove kuhinje«.

GOSTOVANJE TRIBINE MLADIH IZ SPLITA

U četvrtak 11. ovog mjeseca u Šibeniku gostuje Tribina mladih iz Splita. Splićani će u Narodnom kazalištu izvesti kulturno-zabavni program pod nazivom »Sto minuta muzike i smijeha«.

Gostovanje organizira Općinski komitet Narodne omladine u suradnji s Tribinom mladih u Šibeniku.

To je prvo u nizu gostovanja Tribine mladih iz drugih gradova koja će u toku godine biti organizirana. U Šibeniku vlada velik interes za gostovanje splitske Tribine mladih. (m.o.)

NESTALA STARICA

30 prošlog mjeseca otputovala je iz Splita za Šibenik brodom »Partizanka« 78-godišnja Darinka Glavurtić ud. Tona, stalno nastanjena u Maslinici na otoku Solta. Što se od tada dogodilo sa staricom nikome do danas nije poznato. Prema izjavi njenih rođaka starica je trebala u Šibeniku posjetiti sina. Na sebi je imala seljačko odijelo sa kratkim crnim kaputom. Na brodu se navodno nalazila u društvu sa nekom ženom koja je također putovala u Šibenik. Tko nešto sazna o sudbini nestale starice neka javi Odjelu za unutrašnje poslove kotara Rijeka, Zadar, Šibenik i Split ili na adresu Nikola Glavurtić, Šibenik, Bosanska 20 a.

Javne zahvale

Povodom smrti našeg dragog i nezaboravnog supruga, oca, djeđa i tasta

ANTE SLAVICA

zahvaljujemo svim rođacima, prijateljima i znancima koji su nam izrazili sauešće u tim teškim trenucima. Napose zahvaljujemo kolektivnu Narodnog kazališta u Šibeniku na pažnji i toplom ispračaju milog nam pokojnika, Tugujuća obitelj

Prigodom smrti naše nezaboravne majke, bake i svekrve

JELE ČOLAK

najtoplije se zahvaljujemo svim rođacima, prijateljima i znancima za izraze sauešća i ispračaja drage nam pokojnice. Također dugujemo zahvalnost i svima onima, koji su sauešćevali u našoj boli i položili vijence na odar pokojnice

Tugujuće obitelji Colak, Livaković, Krička

Povodom smrti našeg dragog supruga, oca, djeđa i pradjeda

PIVAC ŠPIRE

najtoplije zahvaljujemo svim liječnicima Internog odjela i ostalom osoblju Opće bolnice u Šibeniku, a osobito dru Mirku Zaninoviću, koji su pokazali veliku brigu i neobično zalaganje prilikom liječenja našeg dragog pokojnika.

Također izražavamo zahvalnost rodbini, prijateljima i znancima koji su nam izrazili sauešće i otpratilili nezaboravnog pokojnika na vječno počivalište.

Ožalošćene obitelji: Belamarić, Esposito i Pivac

ne objekta na Martinskoj i U Docu. Pored postavljanja turističko-propagandnih natpisa na tim punktovima kao i tabeli sa turističkim planom Šibenika na nekim istaknutim mjestima u gradu, u navedenom programu se predviđa postavljanje montažnog kioska na Martinskoj u kojem će gosti moći dobiti potrebne informacije. Isto tako uredit će se parkiralište za oko tridesetak automobila, a u planu je i početak gradnje auto-kampa, što predviđa regionalni plan razvoja turističke privrede na tom području U Docu će se osim parkirališta otvoriti pomoćna servisna radionica za sitne popravke motornih vozila, zatim pumpna stanica i buffet u prostorijama »Vala«.

S obzirom da grad nema dovoljno prostora za smještaj automobila, predviđa se urediti prostor ispred željezničke stanice, dok bi na sjevernoj strani današnje tržnice parkirali autobusi. U gradu i na njegovim prilazima postaviti će se saobraćajni znakovi, pojačat će se ulična rasvjeta u nekim gradskim dijelovima, naročito u onim ulicama koje vode prema parku Subićevac. Održavanju čistoće poklonit će se veća pažnja, time što će se ulice i trgovi u užem dijelu grada po mogućnosti dvaput dnevno čistiti. U tom pravcu pojačat će se kontrola organa sanitarne inspekcije koja će povesti više brige o čistoći i održavanju higijene komunalnih objekata.

PRVI GRADANI ROĐENI U NOVOJ GODINI

Prvi građanin koji je ugledao svjetlo u Novoj godini je muško dijete Ivana i Ane Troškot, koji su nastanjeni u Banjevcima. Dijete je rođeno 1. siječnja u 2.45 sati. Istog dana u 22.15 sati rođeno je muško dijete Mate i Jele Vukorepa iz Gornjih Planina, općine Drniš. Oba djeteta rođena su u rodilištu šibenske bolnice.

250 BRAKOVA SKLOPLJENO U PROŠLOJ GODINI

U protekloj godini, prema podacima kojima raspolaže Matični ured, na teritoriju Šibenika rođeno je 1149 djece. Muškaraca 698, a ženskih 451. U istom razdoblju sklopljeno je 250 brakova, dok je umrlo 230 građana.

PISMO ČITALACA

Više reda u prodaji kino-karata

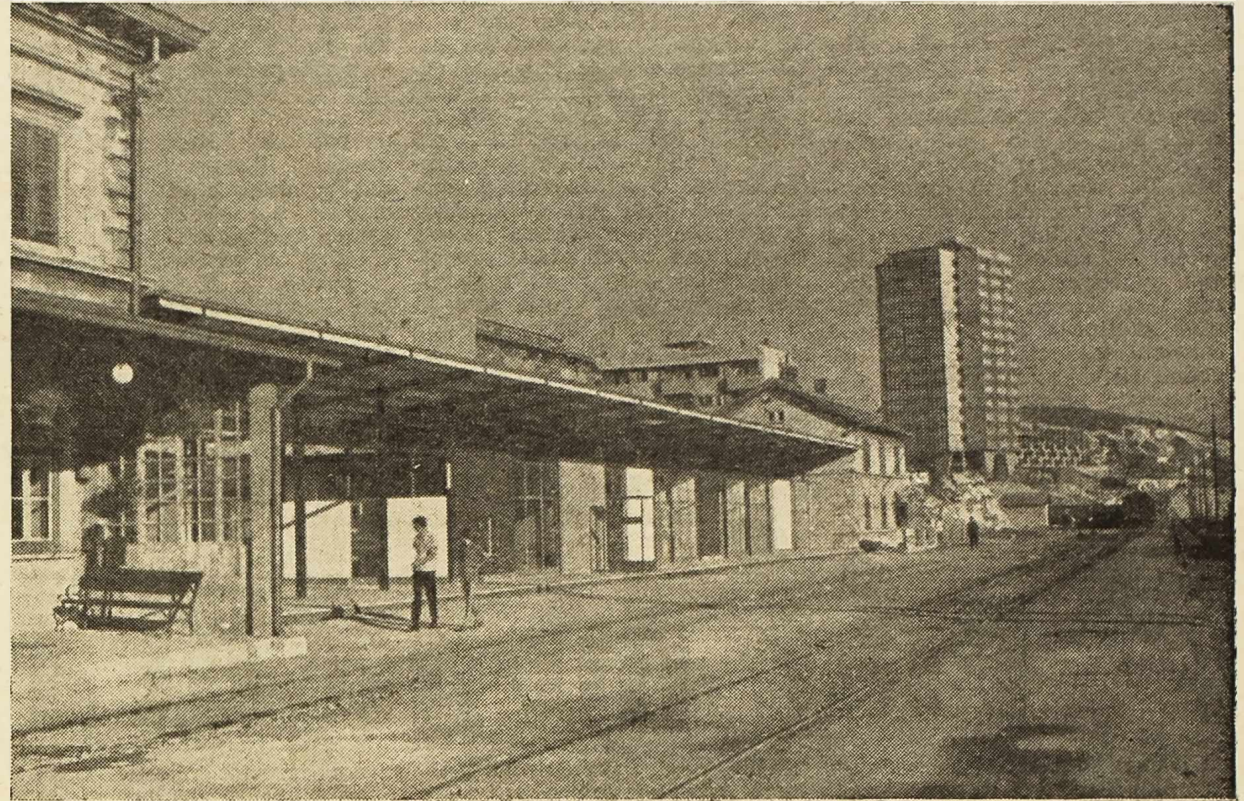
Nas dvojica smo prošlih dana htjeli gledati jedan film. Za svaki slučaj pošli smo ujutro nabaviti karte. Da, zaboravili smo, prethodno smo nešto iza devet sati telefonom nazvali upravu kina radi rezervacije karata, a li nikoga nismo mogli dobiti. Onda smo se zaputili prema kinu. Međutim, tamo karata više nije bilo. Ništa, naravno, to može biti sasvim obična stvar. Samo nešto, bar toga jutra, nije bilo u redu Naime, kada smo tamo došli bilo je samo 9 sati i 20 minuta. Poznato je da se rezervacije počinju izdavati tek u devet. Dakle, u tih ciglih 20 minuta sve su karte bile rasprodane. Zar to nije malo čudno! Zar je moguće da se u tom kratkom vremenu može prodati oko četiri stotine karata. Može, naravno, ako se jednoj osobi izdaje po dvadeset karata.

I to je ono zbog čega smo se i nakamili pisati uredništvu »Šibenskog lista«. Naime, mišljenja smo da ne bi trebalo jednom ličnu prodavati mnogo karata, jer te karte obično uzimlju razni mali šverceri i uveče ih, prije predstave, prodaju mnogo skuplje. A to našem čovjeku ne može, naravno biti od koristi. Pored toga to ne utiče nimalo odgojno na dječake koji preprodavaju karte. Uprava bi mišljenja smo, o svemu tome trebala povesti računa. B.F. i Č.B.

U provođenju ovog programa učestvovat će trgovačka i ugostiteljska mreža, ne samo povećanjem asortimana proizvoda nego i otvaranja novih prodajnih mjesta na kupalištima Martinska i Jadrija. Tako se predviđa otvaranje buffeta na željezničkoj i autobusnoj stanici, a montažni kiosk na gradskim kupalištima bit će snabdjeven dovoljnim količinama voća, povrća, suhomesnate robe, mliječnih proizvoda, kruha i peciva.

U Šibeniku je u Gradskoj vijećnici održan sastanak kojemu su, osim predstavnika Sekretarijata za zakonodavstvo Izvršnog vijeća Hrvatske, prisustvovali tajnici NO-a kotara Split, Zadar i Šibenik, te tajnici općina Trogir, Knin, Drniš i Šibenik. Na ovom dogovoru raspravljalo se o tome, što treba da sadrže novi općinski statuti. O tome je prisutne upoznao predstavnik Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo drug

večerina. Nakon što su izmijenjena iskustva iz dosadašnjih statuta, na ovom skupu je prevladalo mišljenje da novi statuti treba da reguliraju društvene odnose i zbivanja u svakoj komuni, uzimajući u obzir i njihove specifičnosti. To se posebno odnosi na razvoj primorskih komuna, koje se u mnogočemu razlikuju od komuna u unutrašnjosti zemlje.

Šibenik: Željeznička stanica

Snimio: D. Vesanović

Kako je tekla opskrba u 1961.

ULOGA EKONOMIJE U OPSKRBI ŠIBENIKA — ČEGA JE NEDOSTAJALO U PROŠLOJ GODINI — KOJI OBJEKTI ČE SE IZGRADITI U OVOJ I SLIJEDEĆOJ GODINI

Na inicijativu NO-a šibenske općine, u neposrednoj blizini grada, na Ražinama šibenska Poljoprivredna stanica je prije dvije godine pristupila izgradnji povrtlarika — ekonomije. Prvi pokusi dali su vrlo dobre rezultate. Uz primjenu savremene agrotehnike namjera poljoprivrednih stručnjaka bila je da se iskoristi jedno ogromno područje za uzgoj povrtlarskih kultura. Time se htjelo osigurati izvjesne količine ranog povrća kojim je šibensko tržište oduvijek oskudijevalo. Cilj je bio upotpuniti snabdjevanje građana u doba »mrtve« sezone.

Na površini od oko 8 hiljada kvadratnih metara proizvedeno je lanske godine preko 38 hiljada ranih rajčica, koje su se prodavale po znatno povoljnijem cijenama. Ekonomija je također proizvela 1400 kg paprika, 250 ko krastavaca, 1000 kg salate, dok je karifola i glavatog kupusa proizvedeno u vrijednosti od 3,5 milijuna dinara. U najskorije vrijeme očekuje se novi prinos: 18 hiljada kilograma salate, a početkom ožujka još oko 15 hiljada kilograma salate. U skorij budućnosti ekonomija će se povećati za još oko 10 hektara na kojima će se proizvesti

SANITARNI INSPEKTORI KARLOVCA U ŠIBENIKU

Prošlih dana u Šibeniku su boravila dvojica sanitarnih inspektora iz Karlovca, koji su se upoznali radom šibenske Sanitarne inspekcije. Za vrijeme dvodnevnog boravka u Šibeniku, šef Sanitarne inspekcije Josip Bukovac, održao je s gostima iz Karlovca nekoliko razgovora i upoznao ih metodama rada. Ovo nije prvi put da sanitarni organi pojedinih gradova dolaze na seminar u Šibenik. Njih je u posljednje vrijeme bilo tridesetak, među kojima i šef sanitarne inspekcije za Sloveniju. (r)

IZRADEN PRAVILNIK PEDAGOŠKE AKADEMIJE

Nakon opsežnih priprema, ovih je dana dovršen Pravilnik Pedagoške akademije i poslat na razmatranje Izvršnom vijeću Sabora Hrvatske. Također je zaključeno, da se iduće školske godine svršeni učenici IV razreda Učiteljske škole, ukoliko to odobre Republički organi, mogu upisati kao redovni studenti Pedagoške akademije. (r)

povrće, isto toliko za voće i oko 8 hektara za proizvodnju grožđa. Sredstva za investiranje financirat će šibenska komuna čiji se rok otplate planira na pet godina.

Izgradnja ovog povrtlarika i voćarnika na kršu uz dovoljno osigurane količine vode u mnogome će pridonijeti boljoj opskrbi šibenskog tržišta. Ali i kada sve planirane površine budu iskorištene ova ekonomija neće moći postati jedini snabdjevač domaćeg tržišta, jer Šibenik danas troši 145 kg povrća i 62 kg voća po jednom stanovniku godišnje.

Nije bilo neke veće zamjerke u opskrbi grada povrćem, bar što se tiče krumpira, rajčica, kupusa itd. Međutim, asortiman nije uvijek bio zadovoljavajući. Slično je stanje i sa voćem. Opskrba domaćeg tržišta mesom kretala se na zadovoljavajući

način. Jedino nedostaje savremenih prodajnih kapaciteta i prodaje mesa po pozicijama, kao što je to već učinjeno u drugim gradovima. Da bi se asortiman u prometu mesa proširio, u planu je izgradnja peradarnika kapaciteta oko 15 hiljada nesilica. Ipak najveće teškoće uočene su u opskrbi mlijekom i mliječnim proizvodima. To pitanje nalaz se u fazi proučavanja u organima privrede šibenske komune.

U izgradnji objekata učinjen je posljednjih godina znatan napredak. Pored izgradnje skladišta za voće i povrće od 50 vagona kapaciteta, na Ražinama poštoje rashladni uređaji za smještaj 10 vagona povrća i voća i oko 5 vagona mesa. Od novih objekata u izgradnji se nalazi gradska klaonica, a uskoro se predviđa početak radova na pozicijama skladišta industrijske robe, zatim rekonstrukcija pekare i tvornice tjestenine. To dovoljno daje garancije da će razvoj opskrbe službe ići u korak sa rastućim potrebama u robnom prometu Šibenika i njegove okolice. A nije malo područje koje gravitira Šibeniku. Osim 26 hiljada njegovih stanovnika, u gradu se dnevno okuplja više od pet hiljada lica koja žive u okolnim selima, u Zagori i na otocima.

Sudska kronika

NANIJELI TEŽE POVREDE

U svađi koja je nestala 24. listopada 1961, Miro Bačić p. Franje ozlijedio je Josipa Mrčelu p. Mate. Zbog toga je odgovarao pred Okružnim sudom, koji ga je kaznio sa tri mjeseca zatvora.

U gostionici Supe na Subićevcu izbila je svađa 10. lipnja prošle godine i tom prilikom je Martin Sakić Josin kamenom udario Ivana Verovića tako, da mu je nanio težu tjelesnu povredu Okružni sud u Šibeniku osudio je Sakića na 8 mjeseci zatvora.

OSUDEN ZBOG KRADE

Pred Okružnim sudom odgovarao je B. M. koji je 9. listopada prošle godine izvršio provalnu krađu u prodavaonici poljoprivredne zadruge u Bribiru, odni-

jevši raznih predmeta i gotovog novca u vrijednosti od 87 hiljada dinara. Sud ga je kaznio na godinu dana zatvora uvjetno na dvije godine.

ZLOUPOTREBIO SLUŽBENI POLOŽAJ

Poslovođa skladišta poljoprivredne zadruge »Rasina« u Splitu našao se na optužničkoj klupi Okružnog suda, jer je zloupotrebio svoj službeni položaj. Otkriven je sklopio ugovor sa PZ u Vodicama o kupnji jednog kamiona, kojegao je odnio u Split, a da ga prethodno nije isplatio. Međutim, on je kamion koristio za vlastite potrebe, obavljajući razne prevoznike poslove. Sud je donio presudu kojom ga osuđuje na kaznu zatvora od pet mjeseci.

Radničke sportske igre

Bez dobre organizacije

Radničke sportske igre organiziraju se u našem gradu već nekoliko godina, i vjerovatno su među prvima ovakve vrste ne samo u Dalmaciji, nego i u Hrvatskoj. Međutim, te igre nemaju onaj osnovni cilj, upotpuniti prazninu u sportskom životu naših radnih ljudi, a nisu ni organizirane na jedan suvremen način, kakav zahtijeva naša industrija i privredna djelatnost općenito. O tome se diskutiralo i raspravljalo na mnogim skupovima i sastancima, kako sportskih foruma i organizacija, tako i društveno - političkih organizacija.

Uspostavljanje stolnoteniske radničke lige — bio je prijedlog Stolnoteniskog podsaveza Sibenik. Rukovodstvo za radničko - sportsku djelatnost, razmatralo je ovaj prijedlog, na jednom od svojih sastanaka. Analiza diskusije, suprotnosti, izmjene mišljenja i na koncu se »iskristalizirao« zaključak da je nemoguće ostvariti taj prijedlog, jer, navodno, nisu sazele prilike i neće se naići na razumijevanje kod radnika. Međutim, svima nama je dobro poznato kakav interes vlada kod naših radnika, posebno omladine, kada su u pitanju radničke sportske igre. Bilo je,

nadalje, govora da neće biti dovoljno financijskih sredstava i ako realizacija ove zamisli ne iziskuje gotovo nikakva financijska sredstva.

Pokazalo se, da naši radnici, posebno omladina, nemaju nekog značajnijeg kontakta i suradnje sa srednjoškolskom omladinom i da se sadašnja radničko - sportska djelatnost ne može održavati na ovim istim principima i metodama rada. Nešto treba mijenjati, jer se sadašnja takmičenja održavaju vrlo kratko vrijeme, svega nekoliko dana. Upravo zato se i pokušalo ići na formiranje stolno - teniske podsavezne lige, koja bi bila sastavljena od 12 radničkih i 8 srednjoškolskih ekipa s područja grada. Ovo takmičenje imalo bi dvostruki cilj. Ekipa koja bi osvojila prvo mjesto postala bi ne samo prvak grada u stolnom tenisu nego i prvak radničkih - sportskih igara. Ako bi se desilo da prvo mjesto zauzme jedna srednjoškolska ekipa, onda bi ona radnička ekipa, koja bude odmah iza nje postala pobjednik radničko - sportskih igara. Sumnje pojedinih sportskih funkcionera u uspjeh ovog takmičenja, može se slobodno reći, da su neopravdane, pogotovo kad se zna da su ovakva i

slična takmičenja već organizirana u Zagrebu, Bjelovaru i još nekim gradovima, i da su, a što je na koncu i najvažnije, privukla velik dio omladine. Početkom iduće godine takova takmičenja, kako nam reče tajnik Općinskog saveza organizacija za fizičku kulturu drug Ante Valdičić, organizirat će još nekoliko kotara, među kojima i Karlovac, Split i Zadar. Iskustvo ovih kotara u organiziranju radničke sportske lige mogla bi poslužiti našim sportskim funkcionerima, pa da se i u Sibeniku nešto slično napravi. Jer, zaista, sportski funkcioneri Sibenika morali bi nastojati da Sibenik ne bude posljednji, kada je u pitanju uvođenje neke sportske novine. Zašto sumnje u ono što će imati uspjeh, možda čak i veliki, pogotovo kad su nešto tako napravili i ostali gradovi, a što s druge strane, ne iziskuje baš nikakva financijska sredstva, jer se čitavo takmičenje svodi na uže okvire grada.

Zaista bi bilo vrijeme da se i u Sibeniku nešto mijenja u strukturi organiziranja radničke - sportske djelatnosti, jer se izdana u dan sve više osjeća praznina u sportskom životu radničke omladine.

Mirko Radak

Ertica

Plać moga oca

Jesen je plakala za zadnjim žutim lišćem i bježala pred vjetrovom. Bio sam sav mokar. Dobrila također. Tako se zvala žena koja je išla sa mnom. Dobrila. Tako ili nekako slično. Bilo joj je hladno.

Umjesto odgovora odgurnula je vrata i ušla smo u kćerku. Zaboravljenu kćerku na kraju svijeta. Unutra je bilo zagušljivo i pomalo toplo.

Par stolova sa prljavim stolnjacima i u dnu kelner za šankom. Sjeli smo. Protekla je čitava vječnost dok nam je kelner prišao. Imao je poderanu prljavu bluzu i šiljast nos.

Pitao sam Dobrilu što hoće. — Što bilo — odgovorila je.

— Dajte nam što bilo samo u većim čašama.

Kelner sa šiljastim nosom polako je odvuкао svoje ravnotabanaste noge. Možda i nije imao šiljast nos. Možda mi se samo učinilo.

Najednom, šank je zaigrao i proleto kroz zid. Ne, nije. Ući niko mi se. Samo su farovi nekog automobila prošarali svojim neprijatnim bljeskom dimljivu neosvijetljenost kćerke.

Najzad nam je kelner donio piće. Ipak je imao šiljast nos. Vjetar je nadjačao kišu i ona je samo ponekad tužno i ne jako pomilovala prljavu prozorska okna pa se stidljivo po-

vlačila pred trijumfalnim kricima samotno vučjeg vetra.

— Čuješ li vjetar? pitala me Dobrila.

— Čujem.

— Čuo sam. Sasvim sam ga malo čuo. Nisam ga čuo.

Polako se ova noć pretvarala u jednu drugu noć.

Polako su otpadale ljuške godina sa mene i ja sam ponovo bio mali dječak u ovoj vjetrovitijoj noći.

— Ne volim crnu i zelenu boju.

— Zašto? pitali su Dobrila i kelner sa šiljastim nosom.

— Ne volim crnu ni zelenu boju, rekao sam ja dječak od sedam godina. Noć i lampe. Crna noć i zelene uniforme, zelene baterijske lampe. I koraci.

Mog oca su odveli.

Tih, nemoćni plač se uvukao u našu malu sobu u kojoj je sad siromašnim pokušstvom gospodario žuti, lakirani klavir. On je bio jedina vrijedna stvar koju smo imali. I najdraža. Ocu. I nama.

Uvijek je bila svečanost kada se otac vraćao kući s rada. Svukao bi kaput i prilazio klaviru. Svi smo se okupljali oko njega i klavira i tada bi otac svojim žuljevitim i kvrgavim

prstima prosto milovao tipke pa bi se naša izba pretvarala u veliku dorvanu punu sunca i kolača.

Nikada nikog nisam čuo da tako svira. Bio sam mali dječak. Nikada više nitko ne može svirati kao moj otac.

A onda je došla crna noć i zeleni ljudi.

Klavir je ostao napušten i polako stario tugujući zajedno s nama za čvornatim očevim rukama.

Poslije sam prestao biti mali i ljudi su mi pričali da su mog oca jedne noći vratili u ćeliju sa crvenim šakama. Bez prstiju. Nije imao više čime milovati klavir.

Te noći je moj otac prvi put zaplakao.

Sutra ga više nije bilo. Otada ne volim crnu i mrzim zelenu boju.

— Hajdemo, rekao sam Dobrila.

Izišli smo. Negdje daleko je svitalo i vjetar je cvilio zavirujući u izgubljene kćerke i tražeći društvo.

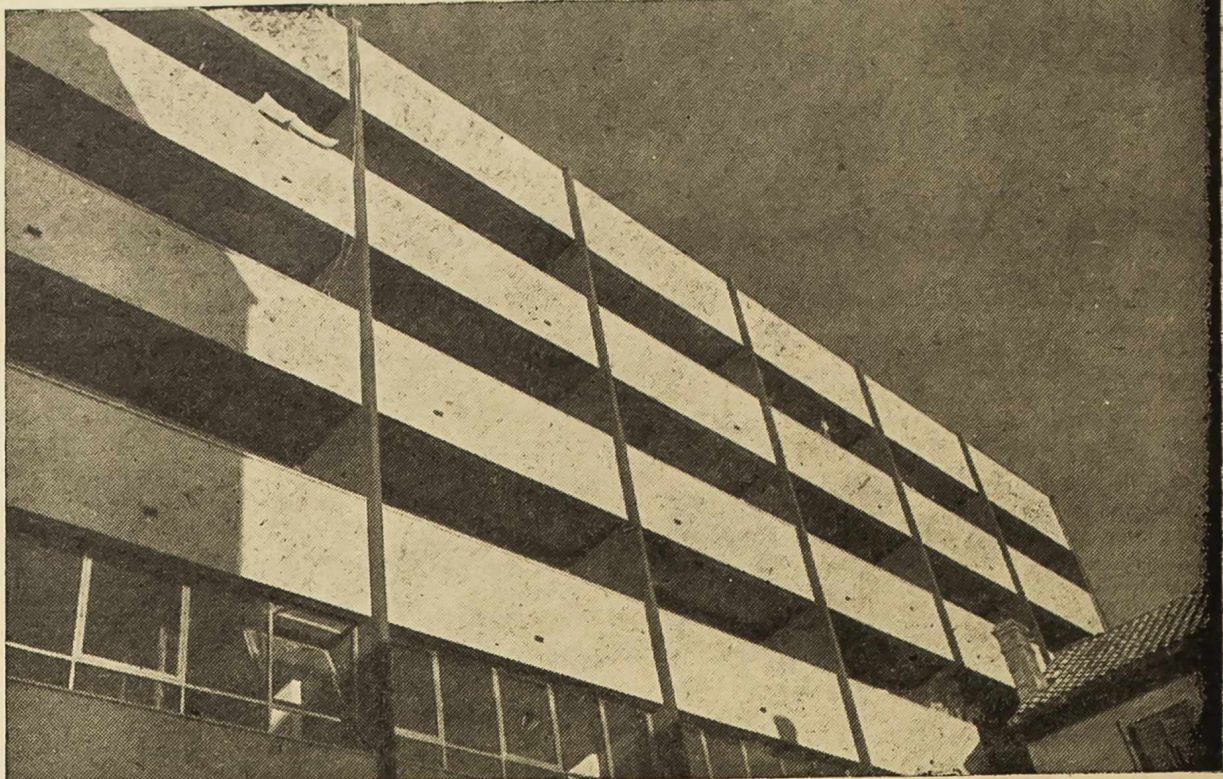
— Čuješ li vjetar, pitala me je Dobrila.

— Čujem.

Nisam čuo. Nisam čuo vjetar. Bio je to zvuk klavira. I plač.

Plać moga oca.

Nešo TERZIC

Sibenik: Komunalna banka

Snimio: D. Vesanović

Zapis iz rata

Jesi li ti skojevac, družo...

Puhao je jak vjetar sa snijegom, s tminim i čestim, pa se već u rano poslijepodne nije vidjelo dalje od dvadesetak koraka. Sve je bilo u sniježnoj bjelini i izgledalo tako da čovjek, zapadne l. u taj čudni vrtlog stihije, nikad više neće izići. Jednostavno — i sam će se pretvoriti u bjelilo, preobraziti u pahuljice i nestati kao i ona. S takvim osjećajem kurir štaba partizanskog odreda jedva prepozna zgradu u kojoj su se nalazili komandant i komesar i onda uđe u nju. Pomisli, međutim, kako bi bilo stršno da opet dobije neki zadatak po takvom vremenu, jer tko zna da li bi se uspio izvući.

Mogorić je selo udaljeno oko desetak kilometara. Tamo je viša partizanska komanda. Ali — doći samo ne znači samo gaziti snijeg, već preći rijeku, cestu i prugu. A tamo je neprijatelj.

Pošto se izgubi iz štaba, kurir se uvuče u sjenaru i začeprika se. Smotan ukupko poput jeza, drhtao je i puhao u njedra nebi li se kako zagrijava. U stvari, iako je stezala studen, njemu je bilo više hladno od puta u Mogorić. Ove noći i Talijani će sigurno dobro čuvati prugu, ustaše polje oko Ribnika, a četnici mostove na rijeci. Svu su bratiju kurir posmatra lijepo: vidi ih kako patroliraju, kako su vješto postavili zasjeđe i kako očekuju da neki partizan skoči... E, nećete, nećete psine jedne. Nećete mene večeras prvariti. Ne idem ja ove noći nikuda i nitko me ne bi na to natjerao...

Umjesto da spava kurir se eto time zanima. Preživljava cijelu situaciju, kao da je već krenuo i kao da se to sa njim već zbiva. Odjednom, on čuje glas dežurnoga: »Kurir...« »Kurir...« »A gdje li je taj naš kurir?...« »U sjenari je«, kaže netko. »Tamo on spava«. Pronašli su ga, naravno, i najmladi pripadnik odreda je sada pred komandom.

— Spremi se, pa ćeš za Mogorić!
— Ja, družo komandante?!
— Ti, ti. Što se čudiš tako...
— A, ako me opet uhvate Talijani? Ne bi me više pustili kao ono prošli put. Upoznali su me...

— Ali, tko kaže da će te uhvatiti?
— nitko to ne kaže, ali mogu... Pa četnici. I oni su sa Talijanima i svi me oni znaju. Zajedno patroliraju.
— Budj mudar. Idi oprezno, pa neće do toga doći.

Komandant produži s objašnjavanjem i sa poukama o nečom vojničkom kretanju. Po običaju ne propusti da bude veoma detaljan. Ona podvuče i važnost zadatka. »Znaš, od tvog puta za Mogorić zavisi da li će neprijatelj naše iznenaditi na Ljubocu, ili će pak naši da iznenade neprijatelja, da ga sačekaju gdje se ne nada i suzbiju. Imamo vijesti da Talijani i ustaše pripremaju ofenzivu.«

— Shvaćam to, družo komandante, ali ja mislim da neću moći da prodem.

Kuriru, prije nego što ovo reče, ponovo zaigra ona slika pred očima kada je naišao na zasjedu neprijatelja. Jedan vojnik u zelenkastoj uniformi skoči i uhvati mu konja za uzdu. Grupa drugih uperi puške. Zagalamiše i zapovjedniše mu da siđe. Partidano, partidano? — umose mu se u lice. Niente, niente sinjori... Ijo povere — odgovara im i ponavlja, uz suze koje mu se kotrljaju niz smrle obrazne... Upotrebio je čitavu pregrešt talijanskih riječi koje je znao, da bi se nekako izvukao. I pošto, posle pažljivog pretresa, ništa kod njega ne nadoše, pustiše ga. No vidješe pogrešku dva do tri minuta kasnije, kada četnici zapucaše. Oni su prepoznali protivnika. Otvorili su vatru, a onda i Talijani, vidjevši da su pogriješili. Međutim, kurirova kobila bila je brza. Jurnula je i izmakla kiži metaka...

— Ja mislim da hoćeš, družo Milecko — reče komandant odsječno.

— Volio bih da je to moguće, družo komandante.

— Jesi li ti skojevac, družo?!

— Jesam! — Kaza i kurir odsječno ovu riječ.

— Pa?

Kurir više ništa ne reče. Dohvati pismo i strpa ga u ponjavu koju je stavljao ispod starog drvenog sedla. Snjeg kao da je prestao daviti i kao da nesta svih prepreka nevremena. Ni noć to više nije. Opet je na ramenima poslušne i pametne životinje. Primače se uskoro riječi, jednom mostu na njoj i pomisli. Jesi li ti skojevac, družo... Naprijed, tiho zapovjedi konjčetu, udarivši ga petama po stomaku. Isto, i jedno i drugo, učinji i kod ceste i kod pruge...

Nigdje Talijana, nigdje ustaša, nigdje četnika.

MILAN TREŠNJIC

Žena i dom

Pranje rublja

Bez obzira da li peremo rublje mašinom ili rukama, držimo se nekih pravila, ako ga želimo očuvati.

Nemojmo nikad dozvoliti da se rublje previše uprlja, jer ga više deremo pranjem nego li normalnim pranjem. Također nije dobro ostavljati zamazano rublje dugo neoprano. Uprljane ručnike i slično ostavimo da se osuše, pa ih tek onda spremimo do pranja. Inače, može nam se desiti da se na rublju pojave crne tačkice od vlage, koje je

vrlo teško odstraniti, a usto rublje dobije i neprijatan miris, koji se ni pranjem potpuno ne izgubi.

Odielimo bijelo rublje od šarenog i čišće od zamazanijeg. Prevlake jastučnice i slično okrenimo na krivu stranu i dobro isčetkamo naročito uglove, gdje se skuplja najviše prašine. Nakon toga bijelo rublje i ono stalnih boja natopimo u mlačnu vodu s deterdžentom i ostavimo preko noći. Drugi dan samo malo properemo u toj vodi, pa ga

izvadimo i peremo u vrućoj vodi u mašini za pranje odnosno kotlu, u koji smo stavili isti prašak. Rublje premo najprije bijelo, pa šareno, a uvijek u obilnoj vodi. Dobro je sve vrsti rublja isprati u toploj a onda u hladnoj vodi.

No, neko rublje ne možemo tako prati. Na primjer žensko rublje od sintetičkih vlakana peremo posebno u mlačnoj vodi. Nakon toga takvo rublje umotamo u frotir-ručnik, da upije vlagu. (jer se to rublje ne smije uvijati), pa složimo na suhi ručnik da se osuši.

Kuhinjske krpe na pr. moraju se također uvijek zasebno prati. Stavimo u lonac ili kotao s vodom tačno onoliko deterdženta koliko piše na uputstvu, pa kad voda uzavre, stavimo unutra kuhinjske krpe (još suhe) i vrtimo, okrećimo s kuhačom oko desetak minuta, tako da se otopi sva zamazanost. Kada se voda malo ohladi, ispramo u njoj krpe za posude. Zatim ih još jednom kuhamo u čistoj vodi s deterdžentom te isperemo kao i ostalo rublje.

Na isti način peremo i džepne maramice. Pripazimo prije no što ih bacimo u kipuću vodu, da li je koja zamazana krvlju. Nju moramo namočiti najprije u hladnu vodu, jer će nam inače mrlja ostati fiksirana.

Praktični savjeti

Salatu nemojte pokrivati niti miješati metalnim priborom, jer će joj dati neugodan ukus. Mješajte je ili pokrivajte samo drvenim, plastičnim ili sličnim priborom.

Da biste otklonili vlagu iz stana pospite pored zidova kreč u prahu jer on ima osobinu da upija vlagu.

Kako da sačuvate knjige od moljaca? Da biste sačuvali knjige od propadanja treba s vremena na vrijeme premazati police esencijom od breze i staviti između knjiga komadić kamfora.

I najboljoj domaćici dogodi se ponekad da nepažnjom presoli juhu ili drugo jelo. Kako postupiti u tom slučaju? Narežite nekoliko debljih ploški krumpira i kuhajte ih u presoljenu juhu. Krumpir će upiti svu svišnu sol.

Kiša ili magla ostavljaju tragove fleke na kostimima, ogrtačima ili haljinama od tkanina koje imaju sjaj. Dovoljno je da odijelo okačite u tamniju i vlažniju prostoriju i da fleke od vlage kroz nekoliko dana nestanu. Što je najzanimljivije ni kapi kiše neće ostavljati na njemu tragove.

Iz medicine

RAZNE PREHLADE

Vjekovima se smatralo da čovjek nazebe samo kad je izložen pretjeranoj hladnoći ili vlazi. Pa i danas ima ljudi koji se neprestano griju i utopljavaju da bi izbjegli nazebe. Međutim, protiv pretpostavke da je hladnoća jedini ili pretežni činilac u izazivanju nazeba, govore ovdje dvije činjenice: često se vida da čovjek »nazebe« i ljeti, po velikoj vrućini, to jest da se pojave svi znaci nazeba kad je jasno da oni ne mogu biti posljedica hladnoće. Druga činjenica koja govori protiv mišljenja da je »nazebe« u direktnoj vezi sa hladnoćom je utvrđeni fakt da osobe, koje žive u ledenom pojasu, rijetko obole od nazeba. Tek medicinska otkrića od prije nekoliko decenija, pokazala su da nema nazeba bez infekcije, drugim riječima da zarazne klice izazivaju sve znake bolesti koje nazivamo nazebom. Onda postaje jasno da i po vrućini klice mogu na sluznici disajnih puteva da izazovu zapaljenja (katarralne promjene) u slučaju kad gopusti prirodna ili stečena otpornost (imunitet) organizma protiv njih. To smanjenje otpornosti organizma može nastupiti i uslijed hladnoće, ali mogu i drugi čimnici da je prouzrokuju kao što su, na primjer, premor, teška duševna stanja, neuredan način života, gladovanje, alkoholizam i drugo. Isto je tako razumljivo da osobe u ledenom pojasu, u kome je nesumnjivo hladno, ne boluju od nazeba, zato što je hladnoća nepovoljna za razmnožavanje klica i što je dodir među ljudima rijedak tako da je otežano i međusobno prenošenje klica.

Otkrića posljednjih godina u medicini, pokazuju da akutnu infekciju disajnih puteva (»nazebe«) izaziva virus, koji se smatra vrstom zarazne klice, a koji, u stvari, predstavlja organiziranu materiju koja je sposobna da se množi isključivo u biljnim, životinjskim ili bakterijskim ćelijama. Tako je od skora izdvojen virus kijavice, koji se razlikuje od raznih virusa prouzrokovala gripe. Tek u najnovije doba utvrđeno je da postoje i drugi virusi (takozvani adeno-virusi), koji izazivaju razna zapaljenja na sluznicama disajnih puteva, a koja se još i danas svrstavaju pod zajedničko ime nazebe. Ako se izdvoji grupu, koje prouzrokuju druge vrste virusa, nazebe izazivaju razni adeno-virusi, tako da u pravom smislu riječi, ne postoji jedan nazebe, nego različiti nazebi.

Prema ispitivanjima može se smatrati da čovjek prosječno preboli nazebe tri puta godišnje i to najvjerovatnije svaki put bolest prouzrokuje drugi virus. Kako preležana infekcija ne ostavlja dužetrajniji imunitet (zaštitu od bolesti), to uvijek postoji mogućnost za novu zarazu. Na taj način se može objasniti činjenica da mnoge osobe često pate od nazeba, a po neke od njih, takoreći ne izlaze iz nazeba.

Klinički značaj nazeba su poznati: jeza, drhtavica, glavobolja, bolovi u udovima, malo ili prilično povišena temperatura, osjećaj golicanja, grebenje ili pečenje u ždrijelu i dušniku, zatim otok nosne sluznice, kijavice, suvi kašalj, na posljednju kašalj sa izbacivanjem sluzavog ispljuvka. Sluznica ždrijela i krajnika otiče i postaje bolna. Bolest traje dva-tri dana i zatim prolazi, ako se ne razvije neka druga infekcija, to jest komplikacija.

Specifičnog lijeka protiv nazeba nema. U slučaju bolesti, najbolje je nekoliko dana ostati u postelji, piti tople napitke (limunade, čaj). Ako je temperatura povišena, mogu se uzeti lijekovi koji je smanjuju (preparati salicilne kiseline). Kada se nadoveže neka komplikacija (na primjer gnojno zapaljenje krajnika ili zapaljenje pluća), treba primijeniti sulfonamide ili antibiotike. Vitamin C je koristan jer povećava otpornost organizma protiv infekcije.

Sa praktičnog gledišta postoji bitna razlika u tome koja je vrsta virusa izazvala nazebe, jer da bi se bolest spriječila tj. za (preodhranu) može se spraviti vakcina od adeno-virusa), tipa 3, 4 i 7. Rezultati ovakve vakcinacije, dali su hrabrujuće rezultate u SAD i u nekim drugim zemljama. Naime, utvrđeno je da se poslije vakcinacije povećava količina antitela (specifične materije stvorene u organizmu životinje koje su dobivale odgovarajući antigen, to jest supstanciju koja prouzrokuje stvaranje antitela za odbranu organizma od infekcije) u krvi vakciniranih. Već u prvoj nedjelji poslije vakcinacije, samo je jedna trećina vakciniranih osoba oboljela od nazeba. Prema tome jedino vakcinacija specifičnom vakcinom pruža donekle zaštitu od nazeba.

Dr L. S.